

KERKENBELEIDSPPLAN

gemeente

LEBBEKE

2026-2031

INHOUDSTAFEL

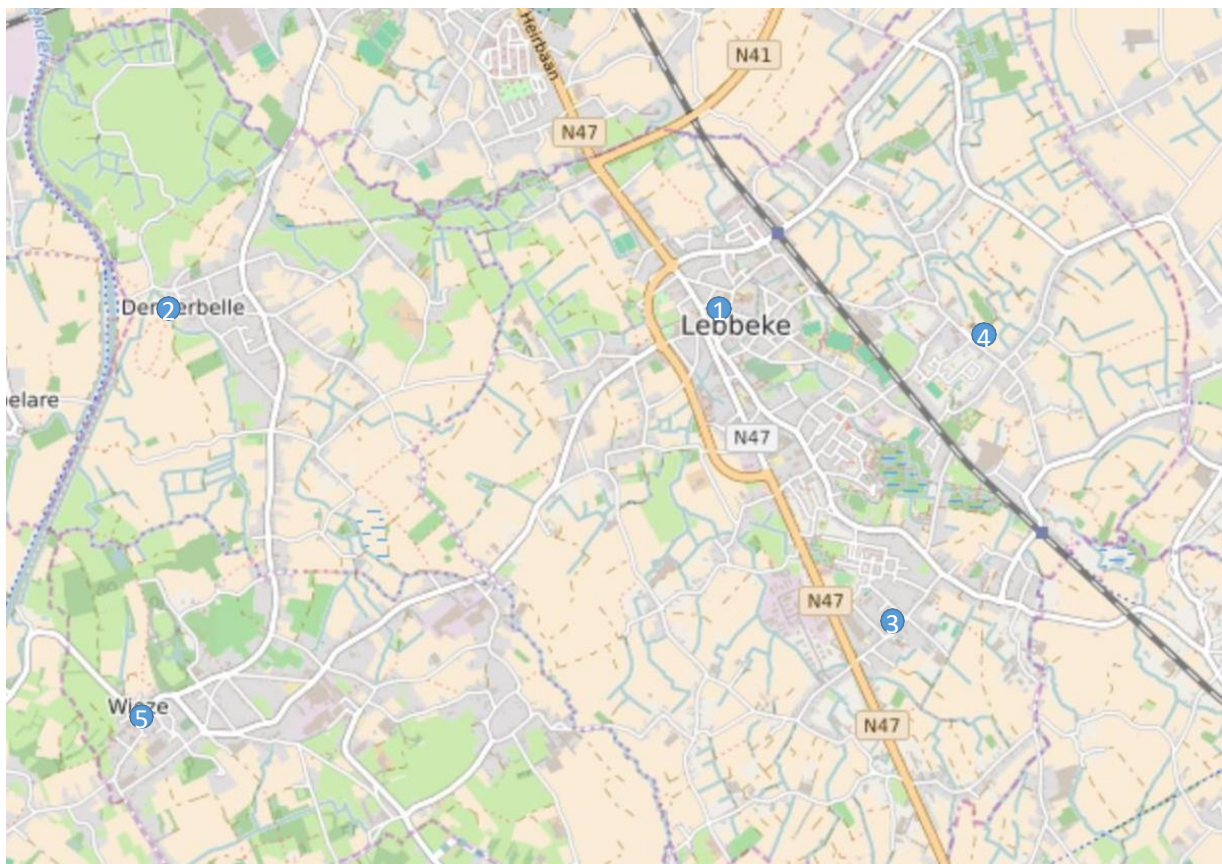
2026-2031	1
INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	3
2. FICHE PER KERKGEBOUW	4
2.1. Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk in Lebbeke	4
Identificatie	4
Beschrijving	5
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	11
2.2. Sint-Martinuskerk in Denderbelle	14
Identificatie	14
Beschrijving	15
a) Cultuurhistorische waarde.....	15
b) Architecturale mogelijkheden.....	16
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	20
2.3. Sint-Salvator in Wieze.....	23
Identificatie	23
Beschrijving	24
Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	29
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE	31
3.1. Visie op toekomstig gebruik en functie.....	31
3.2. Plan van aanpak.....	31
3.2.1. Overleg- en participatieve initiatieven	31
3.2.2 Centrale toekomstvisie op de functie van de kerken	38
3.2.3 Praktische uitrol van de visie.....	40
3.3. Dossiers bij Agentschap Onroerend Erfgoed	42
BESLUIT	43

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Lebbeke:

1. Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk	Grote Plaats	9280	Lebbeke
2. Sint-Martinuskerk	Dorp	9280	Lebbeke / Denderbelle
3. Sint-Salvatorkerk	Wiezeplein	9280	Lebbeke / Wieze

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk	Grote Plaats	9280	Lebbeke
2. Sint-Martinuskerk	Dorp	9280	Lebbeke / Denderbelle
5. Sint-Salvatorkerk	Wiezeplein	9280	Lebbeke / Wieze

De nummers 3 en 4 staan voor de locatie van de aan de eredienst onttrokken kerken van de voormalige H. Kruisparochie (3) en van de eveneens voormalige H J Vianney-parochie (4) die beide zijn samengevoegd met hun oorspronkelijke moederparochie, Onze Lieve Vrouw Geboorte.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren wordt beschreven in de fiche per kerk.

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk in Lebbeke

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam:

- Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk

Geografische ligging

- **Grote Plaats, 9280 Lebbeke. Provincie: Oost-Vlaanderen**

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdome: Gent - Dekenaat: Dendermonde - Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Geboorteparochie

Eigenaar:

- Gemeente Lebbeke

Beheer:

- Kerkfabriek, Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, Grote Plaats 15, 9280 Lebbeke.

Bescherming(en)

- Is beschermd als monument Parochiekerk Onze-Lieve Vrouw Deze bescherming is geldig sinds 03-07-1942.
- Is deel van de bescherming als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Grote Plaats en omgeving . Deze bescherming is geldig sinds 20-06-1984.
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.
- De kerk is niet gelegen in een archeologische zone.

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde¹

Onze-Lieve-Vrouwparochiekerk en bedevaartsoord van Onze-Lieve-Vrouw, Troosteres der Bedrukten. Imposant deels gotisch en barok kerkgebouw ingeplant aan de oostzijde van de Grote Plaats, oorspronkelijk omgeven door een ovaal ommuurd kerkhof dat in 1897 bij het dorpsplein gevoegd werd. Volgens een legende werd de kerk gebouwd door tussenkomst van Onze Lieve-Vrouw die met een zijden draad de plaats en afmetingen van de kerk bepaalde, een legende die ook op andere plaatsen zoals Laken,

Alseberg of Onze Lieve-Vrouw-Lombeek leeft. Volgens de Lebbeekse legende waren de Twaalf Geslachten, bezitters van twaalf omwalde hoeven, de stichters van de kerk. Zij kregen in 1108 van bisschop Odo van Kamerijk de toestemming om een kerk te bouwen. 1108 verwijst echter naar de oorkonde van Adelwidis, weduwe van Ringoot II van Dendermonde waarbij de overdracht van de kerk en altaar van Sint-Christiana aan het pas opgerichte kapittel van Dendermonde gebeurde door toedoen van bisschop Odo van Kamerijk. Een eerste kerk werd vermoedelijk opgericht met instemming van de Gentse Sint-Baafsabdij bij de Villa Lietbeka in de 8ste eeuw. Begin 10de eeuw speelde de Sint-Baafsabdij de kerk echter kwijt aan de heren van

^{1 1} DAUWE J. 1983. *Geschiedenis van de verering tot O.L. Vrouw van Lebbeke*, Lebbeke, Mariaal Jubelcomité.

Dendermonde.

Oorspronkelijk behorend tot het bisdom Kamerijk, aartsdiakonaat Brussel, in 1559 bij het bisdom Gent gevoegd. Over het vroegste kerkgebouw, een romaanse kruiskerk, is weinig gekend. Volgens De Potter werden bij het vernieuwen van de kerkvloer in 1830 de funderingen van de oude kerk in kruisvorm blootgelegd. Deze had een even brede middenbeuk en smallere zijbeuken. Nog volgens de opzoekingen van De Potter werd de kerk circa 1470 uitgebreid met het nieuwe, nog bestaande koor in opdracht van Arnold Van Beughem, eerste secretaris van Karel de Stoute, later kanunnik van de collegiale kerk van Dendermonde. De noordelijke zijbeuk werd in 1562 verbreed tot zijn huidige afmetingen en gelijktijdig werd de kapel van de Heilige Anna aan het noordelijke transept gebouwd in opdracht van de familie Van Beughem (zie kraagsteen met wapenschild). Het gewelf werd in metselwerk uitgevoerd door Willem Vranckx in 1637. Vanaf met midden van de 17de eeuw zijn talrijke kerkrekeningen bewaard. In 1642 (zie jaartal boven portaal) werd de zuidelijke beuk verbreed en vernieuwd en in 1644 werd het Heilig Geestkoor, het huidige Heilig Kruisaltaar, verbouwd naar ontwerp van architect Leo Van Heil, uitgevoerd door Raphael Maes. De oude vierkante romaanse kolommen werden vervangen door ronde zuilen door metser Jan Vermoesen. In 1651 werd de oude bouwvallige kruisingstoren, een restant van de romaanse kruiskerk, gesloopt en vervangen door een nieuwe toren in witte en blauwe hardsteen naar de plannen van architect Pieter Mercx, architect van de koning bij het Hof van Brussel. Door verbouwingswerken aan het Heilig Geestkoor en de sacristie, stortte de nieuwe toren op 23 mei 1662 in en vernielde de hele zuidoostkant van de kerk met meubilair en orgel. De nieuwe plannen voor de toren werden opgemaakt door Leo Van Heil en Frater Macharius, voor de wederopbouw van het Heilig Geestkoor en de sacristie werden de oude plannen van Van Heil hergebruikt. In 1674 kreeg de toren zijn hoge torenspits gemaakt door Gillis Van Maelders en Joos Behagel, molenmakers-timmerlieden.

In dezelfde periode werd de stoffering van de kerk verrijkt met onder meer een nieuw Onze-Lieve-Vrouwaltaar en miraculeus beeld (1660) en een nieuw hoogaltaar in 1675-79, ontworpen door broeder Bernardus (jaartal 1679 op koordeur) en uitgevoerd door de Antwerpse beeldhouwer Pieter Verbruggen de Oude. In 1711 werden de vier spitsboogvensters van de zuidelijke zijbeuk vernieuwd, in 1712 deze van de noordbeuk. De westgevel kreeg in 1712 en 1718 drie barokke topgevels naar ontwerp van architect Rombaut Rommens (Destelbergen). De gesculpteerde lambriseringen met de legende van de kerkbouw in de zuidelijke zijbeuk werden in 1720 geplaatst, deze in de noordbeuk in 1750, deze in het koor in 1763. De noordelijke sacristie dateert van 1731. In 1776 (zie cartouche) werd het gewelf van het schip aangepast. Een nieuw orgel, hoogzaal en portaal werden geplaatst in 1791. In 1846-48 hadden herstellingen plaats aan de toren en het buitenmetselwerk onder leiding van architect Johan Beeckman (Dendermonde) en werd de toegangstrap van de toren naar buiten gebracht. In 1880 hadden herstellingen aan het dak plaats en werd een bliksemafleider geplaatst. In 1894-96 vonden restauratiewerken plaats aan de voorgevel onder leiding van architect Edouard Bouwens (Dendermonde) en werd de toren hervoegd. Herstel van oorlogsschade in 1923 en aanvang van grote restauratiewerken in de jaren 1950 onder leiding van architect Achille De Buck (Leuven) en in de jaren 1960 door architect Eugène De Witte (Wetteren). Schilderwerken en interieurrestauratie onder leiding van ingenieur-architect Marc Verstraeten, voltooid in 1989.

Bespreking van:

- Roerend erfgoed (zie bijlage)
- Immaterieel erfgoed:

De hele reeks votiefschilderijen met kinderportretten zijn een relict van de Mariale devotie, minstens sedert de 14de eeuw (de oudste vermelding van de O.-L.-Vrouwtitel komt voor in een akte van 12 september 1377. Met de publicatie *Geschiedenis van de verering tot O.-L.-Vrouw van Lebbeke* geeft Jozef Dauwe (1983) een aanzet over het belang van deze devotie in de OLV kerk van Lebbeke. In het voorwoord verwoordt pastoor-Deken Van den Bergh het als volgt: Gedurende vele eeuwen heeft de devotie tot O.-L.-Vrouw van Lebbeke, Troosteres der Bedrukten, het hart en het gemoed van de Lebbekenaren veroverd en bezielde en hun dagelijks kristelijk gevoed. Ze houden van Maria, ze hebben een levende eerbied voor O.-L.-Vrouw, ze hebben een onbegrensd vertrouwen in de H. Moeder Gods. Dat kan men best aanvoelen bij de zieken en de mensen, die een lange lijdensweg gaan. De publicatie toont aan dat het erfgoed dat rond deze Mariale devotie wordt bewaard nog verder kan bestudeerd, en gekoesterd, bewaard, geconserveerd, en in ere dient gehouden. Verschillende votiefschilderijen zijn te zien op oude foto's uit 1906 en uit 1925. Ook een aantal vaandels zijn in dit kader in de kerk bewaard en/of opgehangen. Op O.-L.-Heer Hemelvaart gaat vanaf de oprichting in 1909 jaarlijks een processie uit waarin het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Lebbeke werd megedragen.

Op 8 december 2019 vond het 10de jaarfeest van de Confrerie Onze-Lieve-Vrouw van Lebbeke plaats die sinds 2009 terug werd heringericht.²

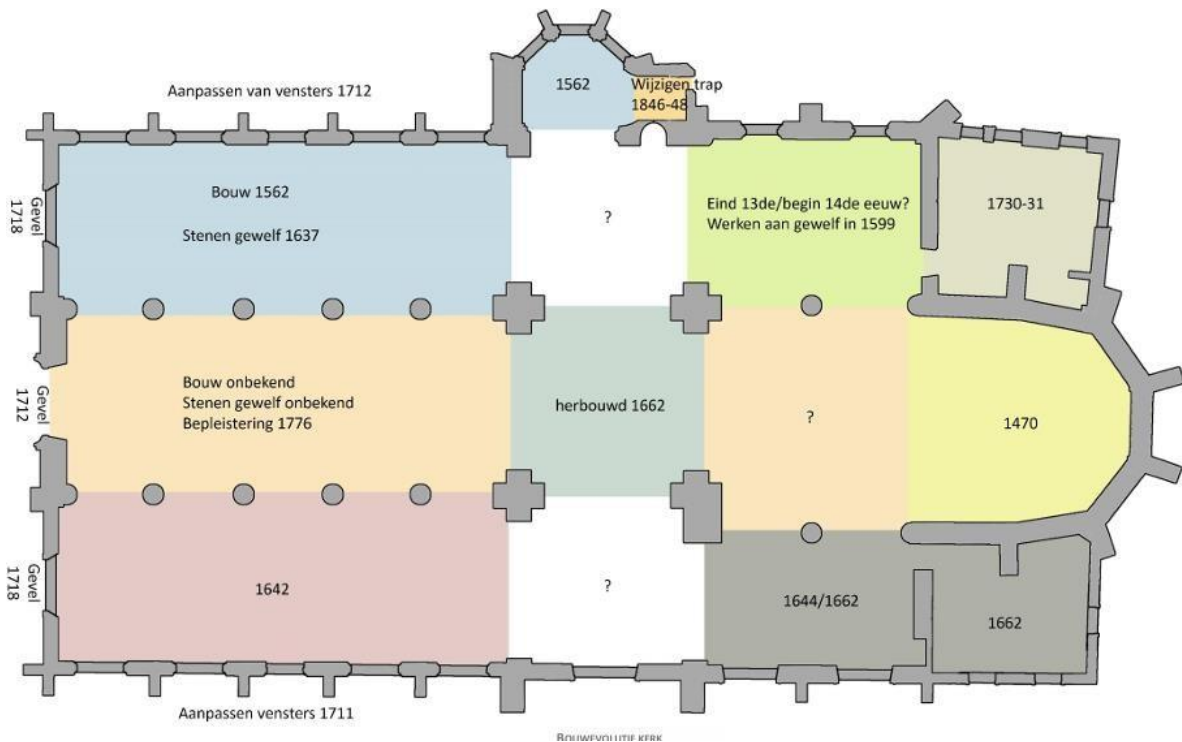
b) Architecturale omschrijving en mogelijkheden

Architecturale omschrijving

De plattegrond ontvouwt een pseudobasilicale kruiskerk met een driebeukig schip van vijf traveeën, vierkante kruising met toren, niet uitspringende transepten met in het noorden aangebouwde St- Annakapel van één travee met driezijdige apsis, met in het noordoosten in 1848 aangebouwde buitentrap, zijkoren van twee traveeën met rechte sluiting en hoogkoor van twee traveeën met zevenzijdige sluiting, links en rechts geflankeerd door een sacristie en berging. Volledig opgetrokken uit zandsteen en afgedekt met leien zadel- en lessenaarsdaken; hoge leien ingesnoerde naaldspits met bekronend kruis op de kruisingstoren. Barokke westgevel met drie in-en-uitgezwenkte topgevels met hogere middengevel, begrensd door kolossale pilasters met lijstkapiteel, bekronende trigiefen en een gelede waterlijst, omlopend boven het getoogde venster. Topgevel met omlijste oculus op hangende voluten, pseudodriehoekig fronton, bekronend kruis en siervazen op de vleugelstukken. Rondboogpoort in geprofileerd hardstenen portaal op neuten, met imposten, sluitsteen en waterlijst; bekronend baron pseudofronton met vleugelstukken en siervaasbekroning in halfverheven reliëf. Identieke zijtopgevels, begrensd door steunberen, met voluutvormige vleugelstukken, bekronende gebogen waterlijst en omlijste oculi onder waterlijst met bolornament en vleugelstukken met siervaasbekroning; getoogde omlijste vensters onder waterlijst.

² Beheersplan Onze-Lieve-Vrouw-Geboortekerk Lebbeke, Bressers, Gent, 2020, 83; ² DAUWE J. *Geschiedenis van de verering tot O.L. Vrouw van Lebbeke*, o.c., 40.

Zijgevels van vijf traveeën geleed door zware steunberen op sokkel en doorbroken door getoogde omlijste venster met glas-in-loodramen met figuratieve voorstellingen, onder meer gedateerd 1902, onder waterlijst in de twee linker en twee rechter traveeën en korfboogdeurtje in geprofileerde omlijsting, met jaartallen 1642 en 1707, respectievelijk boven en op de deur aan de zuidzijde. Noordelijk transept afgewerkt met puntgevel en aangebouwde Sint-Annakapel van één travee met driezijdige sluiting, gestut door versneden steunberen en doorbroken door spitsboogvensters met vernieuwde gotische tracering en glas in lood, onder waterlijst. Calvarie boven knekelhuis in de noordwesthoek, toegevoegde torentrap onder leiendak in noordoosthoek. Zuidelijk transept met puntgevel tussen zware versneden steunberen met bekronende stenen spits met hogels; hoog rondboogvenster in geprofileerde omlijsting met oren, sluitsteen en glas-in-loodraam.

Grafische weergave van de bouwgeschiedenis (p 12 Afb. 1.2. bijlage 8 Stratigrafisch en materiaaltechnisch vooronderzoek O.L.V.-Geboortekerk te Lebbeke, Ornament, 2016, deel 1 (Corpus) en deel 2 (Bijlagen)

Vierkante kruisingstoren met twee geledingen, met omlijste oculi en twee rondboogvormige galmgaten onder waterlijst in de klokkenkamer; uurwerken tussen de galmgaten aan de vier zijden. Afdekkende hoge, ingesnoerde naaldspits met ijzeren kruis. Noordelijk zijkoor verlicht door twee omlijste spitsboogvensters gescheiden door een versneden steunbeer, en overhoeks geplaatste steunbeer op de overgang naar de sacristie met laag deurtje en twee getraliede omlijste steekboogvenstertjes. Zuidelijk zijkoor met twee omlijste rondboogvensters met imposten, sluitsteen en bekronende waterlijst en glas- in-loodramen. Lage berging met twee omlijste getraliede steekboogvensters in de oksel van het hoogkoor. Hoogkoor van twee traveeën en zevenzijdige apsis geleed door hoge versneden steunberen en doorbroken door zes hoge spitsboogvensters met deels in 1886 vernieuwde drieledige gotische tracering en glas-in-loodramen. Blind kopvenster met geschilderd kruisbeeld.

Architecturale mogelijkheden

De kerk is van Oost naar West ingedeeld in twee delen, gescheiden door twee treden.

Het bovenste deel is bestemd voor het leiden van de eredienst en bevat drie altaren: O.-L.-Vrouw Altaar, hoofdaltaar met hoogkoor en H. Kruis altaar.

Van Noord naar Zuid zijn er drie beuken, twee lagere zijbeuken en een hoge middenbeuk, gescheiden door zuilen die de zichtbaarheid van het hoofdaltaar beperken.

Er staan voor het ogenblik 370 stoelen in de kerk.

De kerk is moeilijk te compartimenteren. Mogelijkheden om ruimtes af te splitsen zijn moeilijk haalbaar omwille van de hoge gewelvbogen tussen de zuilen die de scheiding vormen met de zijbeuken en waartussen tevens de verwarmingsroosters uitmonden. Ook ten gevolge van de doorlopende lambrisering, die de legende van de parochie verteld, is een compartimentering niet haalbaar. Toren en gewelven zijn bereikbaar langs een trap aan de buitenzijde van de kerk. De vier klokken zijn bereikbaar vanaf de klokkenkamer langs een houten trap. De verwarming gebeurt met warme lucht, opgewarmd met aardgas. De aanzuiging gebeurt via roosters achteraan in de kerk. De warme lucht wordt in de kerk geblazen via roosters in het hoogkoor.

De verwarming dateert van 1975 en geeft een zeer snelle opwarming wat nadelig is voor het geklasseerde orgel. Klokken en verwarming worden aangestuurd door het systeem Apollo III (2015).

De vervanging van de elektriciteit en verlichting zijn voorzien in het volgende meerjarenplan, samen met schilderwerken. De geluidsinstallatie voldoet en de kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Er is een wc beschikbaar in het verwarmingslokaal in de kerk.

Voorzieningen

Sanitair	Ja, 1 toilet in oude sacristie
Verwarming	De verwarming gebeurt met warme lucht, opgewarmd met aardgas. De aanzuiging gebeurt via roosters achteraan in de kerk. De warme lucht wordt in de kerk geblazen via roosters in het hoogkoor
Verlichting	Binnenverlichting: voornamelijk LED ...)
Keukenvoorzieningen	Enkel spoelbak
Audiosysteem	Ja, werkt naar behoren.
Beeldscherm(en)	Beschikbaarheid van een mobiel scherm via de VZW parochiale werken
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
Diefstal- en brandbeveiliging	Ja, Verisur en eigen camerabewaking, brandblussers (Somati) en rookmelders aanwezig
Bliksembeveiliging	Ja, Heleblitz.)
Gsm-operatoren	Neen.

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet rendabel, in 2023 onderzocht samen met "Denderstroom" (dakbedekking natuurleien -duurdere zwarte panelen nodig-, schaduw van de toren en dakkappen zijbeuken, te steile dakhelling en zeer zichtbaar, beschermd monument, verbruik op slechte momenten)
Regenwateropvang	Omzeggens geen waterverbruik
Dakisolatie	geen
Groendak	Niet (geen enkel plat dak)
Warmtepomp	geen
Warmtenet	geen
Windenergie	geen
Aquathermie	geen
Biodiversiteit	Onderzoek van Regionaal Landschap Schelde en Durme wijst op een mogelijke solidaire mannetjes vleermuizenpopulatie

c) Bouwfysische toestand

Het gebouw verkeert algemeen in een goede staat van onderhoud (cfr. verslag Monumentenwacht van de inspecties op 11.09.2024 en 20.09.2024). Er werd in 2020 een beheersplan opgemaakt in functie van de noodzakelijke binnenrestauratie.³

Dak:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud:redelijk, plaatselijk onderhoud aan leien en aansluitingen nodig	risico's: redelijk
Dakwaterafvoer:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: redelijk	risico's: redelijk
Door de aanwezigheid van rioolgassen kan een snelle degradatie van het koper ontstaan. Regelmatig reinigen van de goten is nodig.		
Kapconstructie en zolder:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: redelijk	risico's: redelijk
Door vroegere waterinfiltraties zijn er verzwakkingen ontstaan. De stabiliteit is momenteel goed maar opvolging is noodzakelijk. De aantastingen door houtborende insecten dienen opgevolgd te worden om indien nodig tijdig te kunnen ingrijpen.		

³ Beheersplan Onze-Lieve-Vrouw-Geboortekerk Lebbeke, Bressers, Gent, 2020

Draagstructuur en overspanning:		
Bouwfysische toestand: goed	Onderhoud: goed	Risico op gevolgsc hade: geen

Schrijnwerk en beglazing:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: goed	risico's: weinig
Het is nodig de gebreken aan het glas-in-lood te herstellen om verdere schade te voorkomen. Het schilderwerk van de houten onderdelen dient regelmatig onderhouden te worden.		
Afwerking en inrichting:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: redelijk	risico's: weinig
De afwerkklagen van het kerkelijke gedeelte zijn aan een opfrisbeurt toe.		
Technische installatie:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: goed	risico's: geen
Regelmatig onderhoud aan de technische installaties is nodig		
Site en omgeving:		
bouwfysische toestand: uitstekend	Onderhoud: uitstekend	risico's: geen

Er is een lopend dossier voor binnenrestauratie. De voorstudie voor de binnenrestauratie werd opgemaakt in 2016. Omwille van de financiële haalbaarheid werd de effectieve uitvoering van dit dossier dat zowel alle technieken, bestrijding van opgaand vocht als de restauratie van vloeren, het historisch meubilair (schilderijen, lambrisering, altaren) en schilder- en pleisterwerken omvat in drie fases opgedeeld. De deel van de eerste fase van dit dossier werd op 19 december 2024 aan de bevoegde Vlaamse minister voor subsidiëring voorgelegd en omvat vooral de technieken en de vloeren. Naast dringende verfraaiingswerken moet ook de elektriciteit en de verwarming worden herzien. Inmiddels kwam er beveiliging zodat de kerk met een minimum aan permanentie kan opengesteld worden.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is centraal gelegen in de gemeente en maakt als beschermd monument deel uit van een eveneens beschermd dorpsgezicht.⁴ In het beschermingsdossier wordt de historische waarde van het dorpsgezicht als volgt gemotiveerd: de nog kleinschalige en vrij gaaf bewaarde architectuur en het representatief karakter van de 17de-, 18de- eeuwse pastorie met aanpalende kapelletjes, alsmede van het neoclassicistisch gemeentehuis uit de 19de eeuw, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de als monument beschermde kerk.⁵ Binnen dat dorpsgezicht, omringd door de Brusselsesteenweg, Dendermondsesteenweg, Grote

⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/139638>

⁵ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/9447>

Plaats, Kerkplein, Kerkstraat, Onze-Lieve-Vrouwstraat, bevinden zich verschillende panden die opgenomen zijn in de inventaris van het onroerend erfgoed. Hier bevinden zich ook het neoclassicistisch gemeentehuis (1870), tentoonstellingsruimte De Fontein, de pastorie, café De Lelie, het Hofje van Zeven Weeën en het oorlogsmonument, alle plaatsen van ontmoeting en activiteiten. De kerk en het dorp liggen op de verkeersas Dendermonde – Brussel. De kerk is werkelijk het herkenningspunt van de Gemeente en is omgeven door pleinen (Grote Plaats, Jules De Buckstraat - Kleine Plaats- en Kerkplein) waar de zaterdagse markt plaatsvindt en zich een honderdtal parkeerplaatsen bevinden en tal van winkels en horecavakken waaronder parochiaal gebouw t' Toreken waar in een bijhorende zaal nu de gemeenteraadszaal gevestigd is.

In de omgeving bevindt zich ook de Kapel van Onze-Lieve Vrouw Ter Nood, Dendermondse Steenweg, eigendom van de kerkfabriek, vastgesteld bouwkundig erfgoed sedert 24 september 2009.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/47683>.

Het dorpscentrum is gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer: verschillende buslijnen van de Lijn hebben Een halte op het dorpsplein en het NMBS-station ligt op circa 900 meter.

Ook 's avonds blijft zij een merkteken aangezien de toren en glasramen wordt verlicht.

In de nabijheid van het dorpsplein en de kerk ligt op loopafstand in de Stationsstraat het cultureel centrum CC De Biekorf en de gemeentelijke academie en bibliotheek. De bezetting van het cultureel centrum is hoog en soms is er nood aan andere locaties voor optredens. Voor klassieke concerten zoekt de gemeentelijke academie voor woord muziek en dans regelmatig naar alternatieve locaties zoals de historische kerkgebouwen.

→ Huidig gebruik kerk

- Gebruik voor de eredienst. Dagelijks open van 9u. tot 17u (winter) 18u (zomer) voor individueel gebed en bezinning, wekelijkse zaterdagmorgenviering om 8u, weekendviering op zondag om 10.30u. In de weekdays zijn er eucharistievieringen op hoogdagen, heiligen feestdagen en alle feest-of gedachtenisvieringen ter ere van O.-L.-Vrouw. Er zijn ongeveer 70 uitvaarten per jaar, een 8-tal huwelijk per jaar, 60-tal doopsel, 62- eerste communicanten, 60 vormelingen.
- Er worden op regelmatige basis schoolvieringen gehouden.
- De kerk wordt ook frequent bezocht door de plaatselijke bevolking en omstreken omwille van haar devotionele functie ter ere van O.-L.-Vrouw: de kerk is ruime openingsuren en daarbinnen tref je haast steeds mensen aan in gebed en dit blijkt ook uit het feit dat er veel noevenkaarsen gebrand worden.
- Andere gemeenschapsvormende activiteiten die, met respect voor het eredienstgebruik, de betekenis van het kerkgebouw bevorderen in gebruik:
De jaarlijks terugkerende voorbereidende catecheses tot het vormselsacrament en infoavonden voor het vormsel en de eerste communie, de wekelijkse repetitie van het kerkkoor, ontmoetingsplek van de Confrérie van O.-L.-Vrouw met jaarlijkse confreriedag op 8 december. Occasioneel is er een tentoonstelling vanuit of met medewerking van de gemeentelijke cultuurdienst, kunstraad of individuele kunstenaars, uitzonderlijk een concert.
- Bewaar en toonplaats van oud en modern religieus cultureel erfgoed (zie bijgevoegde inventaris).
- Diverse activiteiten zoals de 'Urban Nightrun' (2024 Hofjes van 7 Weeën, 2025 Hofjes van 7 Weeën én in de kerk) en een lezing over de Boerenkrijg '2024).

2.2. Sint-Martinuskerk in Denderbelle

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam

- Sint-Martinuskerk Denderbelle

Geografische ligging

- Dorp, 9280 Lebbeke-Denderbelle.
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent - Dekenaat: Dendermonde - Parochie: Sint-Martinusparochie

Eigenaar: Gemeente Lebbeke

Beheer: Kerkfabriek, Sint-Martinus, Klein Gent 2, 9280 Lebbeke.

Bescherming(en)

- is beschermd als monument Parochiekerk Sint-Martinus . Deze bescherming is geldig sinds 22-10- 1975.
- is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Martinus. Deze vaststelling is geldig sinds 05- 10-2009. (Vaststellingsbesluit).
- De kerk is niet gelegen in een archeologische zone.

Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Over de vroege geschiedenis van de parochie en de aanvankelijke kerk is slechts weinig gekend. De parochie zou een afsplitsing zijn van de Sint-Martinusparochie van Moorsel in het Denderdomein van de abdij van Lobbes, mogelijk van in de 9de of 10de eeuw. Bij gebrek aan een grondig bouwhistorisch en archeologisch onderzoek is de voorgeschiedenis van het huidige kerkgebouw nog niet volledig achterhaald. De oudste bekende vermelding van de parochie dateert van 1227, voor de kerk van 1232. Uit een aantal kerkrekeningen, iconografisch materiaal en resterende bouwsporen is er informatie voorhanden over diverse verbouwingen die sinds de 16de eeuw plaatsvonden. Toch blijft er nog onduidelijkheid bestaan over bepaalde transformaties van de kerk. Zo is de huidige middenbeuk met zware, thans doorbroken muren misschien nog de restant van een eenbeukig romaanse of vroeg-gotische bidplaats van vier traveeën, mogelijk uitgebreid met een transept, waarvan sporen terug te vinden zijn in het gebouw. Het laatgotische koor zou, zoals aangegeven op een jaarsteen, in 1539 gebouwd of vernieuwd zijn. Volgens De Potter werd na de vernielingen van de beeldenstorm dit koor en het Sint- Martenskoor in 1589 voorzien van een nieuw eikenhouten gewelf. Werken aan de kerk in 1594, onder meer aan het Onze-Lieve-Vrouwkoor. In 1600 werd een nieuw schaliëndak gelegd. De Sint-Martensbeuk of zuidelijke zijbeuk, opgetrokken in bak- en zandsteen zou in 1642 gebouwd zijn. De oudste afbeelding van de kerk, in een uitgave van Maestertius van 1646, laat een gotisch kerkje zien met vierkante westtoren, schip van vier traveeën, een laag transept (?) en uitspringend hoogkoor. De bijhorende tekst vermeldt: *"De kerck is seer out. De choor is nieut oft herbout inden iaere 1539, gelijk den steen uytwijst die naer den Oosten inden muer staet"*. Een kaart van 1737 illustreert een kerkje van vier traveeën met zeshoekig klokkentorentje, en een hoogkoor van twee traveeën met aanleunende kleine sacristie. In de loop van de 18de eeuw (vooral in de jaren 1771-1777) veranderde het schip zowel inwendig als uitwendig sterk van uitzicht, zo werden onder meer de voorgevel, zijvensters, toren, sacristie én het interieur gewijzigd. Sint-Martensbeuk overwelfd in 1743, de middenbeuk in 1749 en 1774 (zie jaarsteen op de gordelboog en boven de spitsboog van het koor). Sacristie vernieuwd in 1771 (jaarsteentje boven middenvenster). Voorgevel uitgevoerd volgens plan van 1776, werd eind 19de eeuw afgebroken bij de uitbreiding van de kerk naar het westen met één travee. Bij deze verbouwing (1896-1897), naar bewaarde plannen van 1895 door architect Clement Sterck (Dendermonde), verkreeg de kerk een nieuwe voorgevel in neogotische stijl. Aanbouw in 1830 aan de noordzijde van een kleine berging. In de periode 1975-1983 hadden grondige restauratiewerken plaats onder leiding van het architectenbureau Adrien Bressers (Gent).

b) Architecturale mogelijkheden

Het kerkgebouw ligt wat asymmetrisch in de dorpskern. Dit vindt zijn oorsprong in de Romeinse heirbaan die naar het wad door de Dender liep om de oversteek te maken naar Mespelare. Door de nabijheid van het wad en de burcht aan de Dender, ontstond een plein/marktfunctie(Dorp) waar de kerk werd gebouwd.

De kerk, grotendeels opgetrokken in Balegemse steen, is het resultaat van verschillende verbouwingen in de loop van zijn aloude geschiedenis. Oorspronkelijk gebouwd volgens een Romaans plan met vieringstoren rustend op vier kolommen. In aanvang éénbeukig, werd er later een kruiskerk met kleine zijarmen van gemaakt. Deze werden later uitgebreid tot de grootte van de middenbeuk. Dit vormt nu één grote ruimte, bestaande uit de middenbeuk en de twee zijbeuken.. Door de uitbreiding waarbij de buitenmuren, van de huidige middenbeuk zijn doorbroken, zijn er vrij dikke steunpilaren. Deze beperken de volledige zichtbaarheid vanuit de zijbeuken, op het hoogkoor. De laatste vergroting van het kerkgebouw dateert van 1895. Er zijn geen afzonderlijke kapellen. Naast het hoogkoor staan nog twee bijgebouwen: één wordt gebruikt als sacristie waar een lavabo is met koud leidingwater, het andere is ingericht als berging maar wordt grotendeels ingenomen door de verwarmingsketel (1996).

De kerk biedt ruimte aan 300 personen (= momenteel 250 stoelen).

De kerk zou kunnen gecompartmenteerd worden door de zijbeuken terug af te sluiten (de bogen tussen de pijlers zijn integenstelling tot die in de O.-L.-Vrouw-Geboortekerk heel wat lager).

Het doksaal waar het orgel staat, is toegankelijk door een smalle, steile, draaiende houten trap. Om hogerop in de toren te geraken moet men steile trappen op gaan maar de zolder is vlot toegankelijk voor mobiele personen.

De klokken bevinden zich op de tweede verdieping, bereikbaar via ladders. De twee uurwerken langs de buitenkanten van de toren bevinden zich onder de galmgaten van de klokken. De klokken en de verwarming zijn aangesloten op de "Tempora " waardoor ze vanop afstand (GSM) kunnen aan- en uitgeschakeld worden. Hierdoor kunnen de klokken ook via een automatisch luidprogramma worden aangestuurd.

De kerk wordt met warme lucht via roosters in de vloer verwarmd en werkt op aardgas. De geluidsinstallatie met cd-speler werd volledig vernieuwd in 1998

De kerkverlichting is samen met de interieurvernieuwing (consulteerbaar in het toen opgestelde interieurdossier) in 1995 volledig vernieuwd.

Er is geen wc beschikbaar in de kerk. Een toilet is wel beschikbaar in het nabijgelegen parochiaal gebouw (20 m van hoofdingang kerk).

De kerk is moeilijk toegankelijk voor andersvaliden, er zijn 4 trappen aan de hoofdingang. Andersvaliden kunnen eventueel via de zijingang binnenkomen maar ook dan zal enige hulp van derden nodig zijn.

Bij eventuele uitbreiding en/of aanpassing zal rekening dienen gehouden te worden met de bescherming van het gebouw maar kan wel bekeken worden in het kader van het kerkenbeheersplan waartoe opdracht is gegeven aan architectenbureau Bressers.

Voorzieningen

Sanitair	geen wc beschikbaar in de kerk. Een toilet is wel beschikbaar in het nabijgelegen parochiaal gebouw (20 m van hoofdingang kerk)
Verwarming	De kerk wordt met warme lucht via roosters in de vloer verwarmd en werkt op aardgas. gekeurd.
Verlichting	Led
Keukenvoorzieningen	enkel spoelbak
Audiosysteem	De geluidsinstallatie met cd-speler werd deels vernieuwd in 2024 Werkt naar behoren.
Beeldscherm(en)	Beschikbaarheid van een mobiel scherm via de VZW parochiale werken
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is moeilijk toegankelijk voor andersvaliden, er zijn 4 trappen aan de hoofdingang. Andersvaliden kunnen eventueel via de zijingang binnenkomen maar ook dan zal enige hulp van derden nodig zijn.
Diefstal- en brandbeveiliging	Verisur (beveiliging) Somati (Brand)
Bliksembeveiliging	Ja, Heleblitz)
Gsm-operatoren	neen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet rendabel, onderzocht (dakbedekking natuurleien met onvoldoende draagkracht, te steile dakhelling en zeer zichtbaar op beschermd monument, verbruik op slechte momenten)
Regenwateropvang	Omzeggens geen waterverbruik
Dakisolatie	Deels in de omgeving van het doksaal.
Groendak	Niet (geen enkel plat dak)
Warmtepomp	geen
Warmtenet	geen
Windenergie	geen
Aquathermie	Geen
Biodiversiteit	Onderzoek van Regionaal Landschap Schelde en Durme wijst op een mogelijke solidaire mannetjes vleermuizenpopulatie

c) *Bouwfysische toestand*

Eerdere werken: In 1860 werd het Vereeckenorgel geplaatst. In 1896 werd de kerk vergroot en startte de bouw van de nieuwe westgevel.

Werken 20ste en 21ste eeuw: In 1950 werden de muren gelambriseerd. In 1953 werden er schilderwerken uitgevoerd. In 1965 zijn er herstellingen aan de glasramen. In 1970 werd de centrale verwarming geplaatst. In 1982-1983 onderging de kerk een volledige buitenrestauratie met dakwerken, naar de plannen van ir.-arch. Bressers. In 1995-1997 werd het interieur gerestaureerd. In 2011 werd de westergevel gerestaureerd. Het laatste dossier, naar plannen van ir.-arch. Luc Van Severen, Voor 2 grote schilderijen(17 eeuw), van de hand van Jan van Swaerveldt, werd een restauratiedossier goedgekeurd en werden het dossier uitgevoerd. Het orgel werd gerestaureerd in 2000 en is sedertdien goed onderhouden. Het wordt bespeeld tijdens de liturgische diensten. Het exterieur van de kerk wordt om de drie jaar volledig geïnspecteerd door de Oost-Vlaamse monumentenwacht, het interieur om de 5 jaar. Deze inspectieverslagen, met prioritering van de opmerkingen zijn consulteerbaar.

Het gebouw verkeert algemeen in een redelijke staat van onderhoud (cfr. verslag Monumentenwacht van de inspecties op 24.02.2015, 04.05.2016 en 10.01.2023).

Dak:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: redelijk	risico's: weinig
De leibedekking is algemeen goed maar opvolgen is nodig. Er komt aan het koorkruis water binnen.		
Dakwaterafvoer:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: goed	risico's: redelijk
De goten zijn in goede staat. De zinken afvoeren zijn aan het einde van hun levensloop. Vervangen door koper is nodig..		
Kapconstructie en zolder:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: redelijk	risico's: redelijk
Op enkele plaatsen komen aantastingen door houtborende insecten voor. Curatief ingrijpen is nodig. Er stellen zich enkele structurele problemen. Deze hebben geen directe invloed maar verhelpen naar de toekomst is wel raadzaam. Vooral bij het eventueel aanbrengen van zonnepanelen (extra belasting).		
Draagstructuur en overspanning:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: redelijk	risico's: weinig
Het buitenwerk is algemeen in redelijke staat. Er stellen zich enkele problemen die moeten verholpen worden. Het is nodig de toestand van de gevels op te volgen.		
Schrijnwerk en beglazing:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: goed	risico's: redelijk
Het schrijnwerk is algemeen goed. De glas-in-loodramen vertonen op meerdere plaatsen gebreken.		

Afwerking en inrichting		
bouwfysische toestand: matig	onderhoud: redelijk	risico's: aanzienlijk
De schilderwerken aan het interieur dienen te gebeuren. Het is nodig regelmatige beschermlagen op hout en ijzer regelmatig te onderhouden.		
Technische installatie:		
bouwfysische toestand: goed	Onderhoud: goed	risico's: geen
We stelden geen noemenswaardige zaken vast.		

Interieur

Herstel van de lambrisering vergde een multidisciplinaire aanpak, bij voorkeur onder coördinatie van een restauratiearchitect. Eerst werd nagegaan wat de oorzaak was van de houtvochtigheid (vermoedelijk natte muren) en werd een plan van aanpak opgesteld. Een behandeling tegen optrekkend vocht was aangewezen. Als dat niet mogelijk is, wordt best een buffer geplaatst tussen de muur en de lambrisering zodat het vocht niet aan het hout kan raken, en het hout droog blijft. Inmiddels is de ventilatie van de lambrisering verbeterd en hiermede is de oorzaak van de reeds opgetreden schade weggenomen waardoor er geen urgentie meer is.

Ingrepen die reeds zijn uitgevoerd met Vlaamse provinciale toelagen in 2017-2023:

Doek en/of paneel behandelingen van een aantal schilderijen en paramenten: schilderij H. Martinus (sierlijst, doek, picturale laag, nieuwe ophanging); schilderij Calvarie met Maria Magdalena (idem); schilderij Christus weigert de wijn vermengd met gal te drinken (de schilferende retouches opnieuw fixeren en invullen); het antependium reinigen en conserveren.

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk maakt deel uit van het Dorp gelegen op de zuidwesthoek binnen de dorpskom van Denderbelle. Deze oude dorpskern rondom de parochiekerk Sint-Martinus ontwikkelde zich op een excentrische locatie ten opzichte van het grondgebied van dit kleine, landelijk gebleven dorp, namelijk in de Dendermeersen tussen de in 1767-1768 gekanaliseerde Dender en de steenweg Aalst-Dendermonde. Begin 13de eeuw bestond hier al een kerk. Over de omstandigheden die ertoe geleid hebben dat hier een kerk werd opgericht en zich een woonkern ontwikkelde is nog geen duidelijkheid. Dorp omvat in feite twee pleinen: het ene bijna vierkant met op de noordelijke helft de vrijstaande dorpskerk en waarvan de afgeronde noordoosthoek herinnert aan de ronding van het verdwenen omringende ovale kerkhof. In de noordwesthoek convergeren een paar oude straten: Dender- en Kerkstraat geheten. Het tweede deel van Dorp wordt gevormd door een langgerekt plein naast de zuidoosthoek van het kerkplein eindigend bij het kruispunt met Kramwegel en Meerskant. De vroegere Dorpstraat, nu Klein Gent geheten, vormt een jongere straatverbinding in het verlengde van de zuidelijke pleinwand van Dorp tot de steenweg Aalst-Dendermonde. De bebouwing rondom de kerk bewaart nog merendeels haar kleinschalig karakter met nog meerdere eenvoudige 19de-eeuwse en vroeg 20ste-eeuwse dorpshuizen. Meerdere gaan terug op vroegere dorpscafés.⁶

⁶ BOVYN M., *Denderbelle*, (Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde, Gedenkschriften 3e Reeks, Deel XVIII, 1969).

In de buurt bevindt zich:

- het Kosterhuis, Dorp 14, Lebbeke (Oost-Vlaanderen) gelegen tegenover de zuidwesthoek van de dorpskerk van Denderbelle. Breedhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen met zadeldak (kunstleien), in 1899 als nieuw gebouwde woning gekadastreerd. Sobere bakstenen lijstgevel met twee rijen sierankers en gebogen muuropeningen. Gecementeerde plint met imitatiebreuksteenvoegen. Dubbelhuisopstand benadrukt door de licht uitspringende deurtravee. Begane grond met bewaard houtwerk. Lage bovenvensters op hardstenen kordonlijst.
- Herberg De Plesanten Hof, Dorp 13, Lebbeke (Oost-Vlaanderen) Alleenstaand dorpshuis ten zuiden tegenover de dorpskerk van Denderbelle gelegen, gebouwd in 1837 (volgens kadasterarchief). Dubbelhuis van vijf traveeën en anderhalve bouwlaag, met rechts aansluitende poorttravee onder een doorlopend zadeldak (naar verluidt sinds de jaren 1980, voordien in de cementpannen gedateerd 1906 wellicht verwijzend naar een eerdere vervanging van de dakbedekking). Goed bewaarde verankerde en bepleisterde lijstgevel, wit geschilderd op een grijze plint. Rechthoekige benedenvensers met behouden houten kozijnen, luiken vervangen (nu pvc). Deuropening voorheen met waaiervormig bovenlicht. Halfronde zoldervensters met bewaarde tracering, op kordonlijst. Aflijnende geprofileerde daklijst. Nog herkenbare vroegere binnenindeling met kelder en opkamer achter de vroegere gelagkamer in de 3 rechter traveeën.
- omvat Hoekhuis, café 't Klein Dorp, Dorp 25, Lebbeke (Oost-Vlaanderen) Voormalig café naar verluidt genaamd "'t Klein Dorp". Hoekhuis gelegen op de pleinhoek ten zuidoosten van de dorpskerk van Denderbelle. Dorpshuis van anderhalve bouwlaag met afgeschuinde hoektravee, onder schilddak (kunstleien), waarschijnlijk uit het derde kwart van de 19de eeuw. Verankerde baksteenbouw op gepikte gecementeerde plint. Verlaagde benedenvensers, evenals de deur op de hoek, met toegevoegde gewitte omlijstingen. Lage zoldervensters met tijdseigen afgeronde bovenhoeken, op gewitte kordonlijst.
- Café en boerderij, vroeger genaamd Herberg De Plesanten Hof, thans café De Tongenslijper, Dorp 29, Lebbeke (Oost-Vlaanderen)
- Café en zaal De Ster, Dorp 7, Lebbeke (Oost-Vlaanderen)
- Dorpshuis, Dorp 10, Lebbeke (Oost-Vlaanderen)
- Gemeenteschoolhuis, Dorp 31, Lebbeke (Oost-Vlaanderen)
- Het Sintemettenshuysen of De Sint-Martinuskapel.

Uit de publicaties van Luc Vermeiren over de Romeinse landindeling in onze streken leren we dat de oorspronkelijke inplanting van de Sint-Martinuskapel geen toeval is.⁷ De kapel lijkt een gekerstend landschapselement te zijn dat samenhangt met die oude Romeinse landindeling. De actuele Sint-Martinuskapel is een eenvoudig rechthoekig gebouw in baksteen opgetrokken volgens het traditionele concept en met bescheiden neogotische reminiscenties. De kapel bezit een leien zadeldak met ijzeren topkruisje boven de voorpuntgevel. Een smeedwerk-omheining werd aangebracht om de grond waarop de kapel staat af te bakenen. Aan de achterwand binnenin, boven het altaar, werden een paar losse elementen van het portiekaltaar uit het midden van de 18de eeuw bewaard. Deze komen uit de vroegere kapel. We

⁷ Vermeiren, L. (2017). Het Lebbeekse Sint-Baafsgoed onthult de sleutel van het Romeinse kadaster. Lebbeke: Heemkring Lebbeke VZW

zien verder een alziend oog van God de Vader op een wolk in een stralenkrans. Tot slot nog twee gevleugelde engelenhoofdjes en guirlandes. Een schilderij van een onbekende meester stelt Sint-Martinus te paard voor, vergezeld van een bedelaar. In de spitsboog boven de kapeldeur, werd in 1984, een reliëf aangebracht met voorstelling van Sint-Martinus gemaakt door Willy De Meester in opdracht van de Sint-Martinusgilde. In 2019 werd een totale restauratie gedaan van muren, dak en binneninrichting, dit in opdracht van de vzw Parochiale werken, eigenaar van het gebouw. Na de restauratiewerken werd in mei 2023 een eigendomsoverdracht van de kapel gedaan, naar de kerkfabriek Sint Martinus Denderbelle. Het betreft perceel Lebbeke 4de afdeling/Denderbelle sectie A nr 729/00C000 nabij Klein Gent nr 60.

→ Huidig gebruik kerk

- Gebruik voor de **eredienst**. Er zijn uitzonderlijk gebedsvieringen in de week met een interparochiaal karakter. Er zijn ongeveer 10 uitvaarten per jaar, een 2-tal huwelijk per jaar. Doopselvieringen, eerste communie en H. Vormsel gaan door in de O.L.V kerk van Lebbeke.
- Er worden t.g.v. de kerkelijke hoogdagen, gebedsvieringen gehouden door de school.
- De KSA heeft er haar jaarlijkse gebedsviering n.a.v. de opening van hun werkjaar.
- De kerk is opgenomen in het schema van de voorbereidende catecheses tot het vormselsacrament. Dit gebeurt zonder andere diensten en functies te verhinderen.
- De kerk wordt een aantal dagen opengesteld voor de begankenis tgv de sinksenoveen t.e.v Sint Cornelius met telkens een tentoonstelling die doorgaat in de kerk op initiatief van het kermiscomité. De processie naar aanleiding van de sinksenoveen gaat niet meer uit maar de kerk is open gedurende die negen dagen.
- Tweewekelijkse koorrepetitie van de Bellekantorij in de kerk
- De Bellekantorij, Koor Belside en de gemeentelijke academie van Lebbeke maken gedurende een 10-tal momenten per jaar gebruik van de kerk voor concerten. Tevens gebruikt één docent van de academie de kerk op jaarbasis regelmatig voor **klankopnames en toonmomenten**. Die samenwerking is niet structureel maar is meestal een jaarlijks vast gegeven.
- Er wordt meegewerkt aan de **erfgoed dag en de monumentendag**. Ter gelegenheid hiervan werden er in september 2023, **gidsbeurten** georganiseerd met als thema: "De schatten van Sint Martinus" Er waren een 120 deelnemers die de rondleidingen volgden. Ook dit jaar waren er aanvragen van socio-culturele verenigingen om een dergelijke gidsbeurt aan te bieden aan hun leden. Het beoogde doel is echter structureel gidsbeurten te kunnen aanbieden waarbij de drie historische kerken van de gemeente binnen een gemeentelijk aanbod op toeristisch vlak aan bod komen. Wat Denderbelle betreft wordt die ambitie gedeeld met het sintemettencomité en kan ook de band gelegd worden met de internationale Sint-Martinusroute die Denderbelle aandoet.⁸
- Tevens werd deelgenomen aan de **Open Kerkendag** met occasionele **lezingen of conferenties**.
- De kerk staat open **als stille ruimte** en voor vrij bezoek elke vrij- zater- en zondag, ook op kerkelijke hoogdagen en naar aanleiding van de feestdag van onze patroon Sint Martinus waarrond het sintemettencomite acties onderneemt en een brochure uitwerkte.⁹

⁸ <https://www.inspiroute.com/op-stap-met-st-maarten-in-denderbelle/> ; <https://dijk92.be/sint-maarten/route>
⁹ <https://www.hln.be/lebbeke/comite-sintemetten-belle-plant-eerste-bels-sint-event~ad5f5891/> ;
https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20221106_93315518

2.3. Sint-Salvator in Wieze

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Identificatie

Naam:

- Sint-Salvatorkerk Wieze

Geografische ligging

- Wiezeplein 42, 9280 Lebbeke.
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent - Dekenaat: Dendermonde - Parochie: Sint-Salvatorparochie

Eigenaar:

- Gemeente Lebbeke

Beheer:

- Kerkfabriek, Sint-Salvatorparochie, Wiezeplein 24, 9280 Lebbeke.

Bescherming(en)

- is beschermd als monument Parochiekerk Sint-Salvator. Deze bescherming is geldig sinds 28-12-1936. is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Salvator. Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. (Vaststellingsbesluit)
- is deel van de bescherming als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Dorpskom Wieze. Deze bescherming is geldig sinds 17-12-2012.
- De kerk is niet gelegen in een archeologische zone. Ondernemingsnummer kerkfabriek Wieze: 0211.340.531.

Beschrijving

2.3..1. Cultuurhistorische waarde

Laatgotische kerk ingeplant te midden van het dorpsplein. Voorheen omgeven door een ovaal ommuurd kerkhof dat verdween in 1865; de kerkhofmuur werd gesloopt in 1872 en aanvankelijk vervangen door een ijzeren buisleuning tussen hardstenen paaltjes en vierkante pijlers met bolornament (nu verdwenen). Het vroegere kerkhof maakt nu deel uit van het omringende, gekasseide kerkplein.

Over het ontstaan van de parochie en de bouwgeschiedenis van de kerk is nog maar weinig wetenschappelijk onderzoek verricht. De naam van de patroonheilige, de Heilige Salvator, wijst volgens J. De Brouwer in ieder geval op een zeer hoge ouderdom, opklimmend tot het begin van de kerstening in de 6de-7de eeuw en is uniek in het Land van Aalst. De vermelding van de kerk van de Heilige Zaligmaker in de *Vita Gudulae* of levensbeschrijving van de Heilige Gudula (° 644, † 712) waar de heilige dagelijks kwam bidden op twee mijl van haar woning, het kasteel van Hamme-Herdersem, zou mogelijk verwijzen naar de kerk van Wieze. Een eerste duidelijk bewijs van het bestaan van de kerk vinden we in een document van 1105 waarin bisschop Odo van Kamerijk verschillende kerken, waaronder ook die van Wieze, overdraagt aan de pas opgerichte abdij van Affligem die hierdoor het patronaatsrecht verwierf en een deel van de tiende. Oorspronkelijk was het vermoedelijk een domeinkerkje opgericht door de lokale heer.

Het huidige kerkgebouw, volledig opgetrokken uit Ledische zandsteen in gotische stijl, dateert in kern ten vroegste uit de 14de-15de eeuw. Sporen van een voorloper in romaanse stijl zijn, bij gebrek aan een archeologisch of een grondig bouwhistorisch onderzoek, niet aan te wijzen. Rioleringswerken in de dorpskom in 2000 brachten enkele bouwfragmenten aan het licht die mogelijk kunnen wijzen op een andere locatie dicht bij de oude Denderweg.

Volgens de literatuur werd de kerk in 1578 vernield door de Geuzen en hersteld vanaf 1592. Het koor werd herbouwd in 1598, de toren en het Onze-Lieve-Vrouwekoor in 1601, het schip in 1602. In 1632 werd de toren herbouwd met financiële steun van de dorpsheer, de baljuw en de abdij van Affligem. In 1667 werd ze echter terug door brand vernield door de Fransen, hierbij zouden de kapitelen van de zuilen, versierd met de namen en wapenschilden van de heren van Wieze vernield zijn. De gebeitelde jaartallen bovenaan de zuilen "1360, 1415, 1435, 1525, 1562, 1623" zouden overeenstemmen met de sterfdata van de vroegere heren van Wieze.

Tussen 1672 en 1688 werd alles hersteld en de sacristie herbouwd. Volgens archiefdocumenten werd het houten gewelf van 1717 in 1772 vervangen door gemetselde gewelven en werden de venstertraceringen verwijderd. Uit de kerkrekeningen van de periode 1771-1792 blijkt ook dat de kerk toen rijkelijk gestoffeerd werd met onder meer nieuwe altaren, een nieuw orgel en doksaal. In de jaren 1840 hadden nieuwe herstellingswerken plaats en in 1847 werd een grafkapel voor de familie de Clerque-Wissocq bijgebouwd. Haar huidig uitzicht kreeg de kerk in de periode 1869-1872 door de restauratie- en vergrotingswerken onder leiding van de Gentse architect August Van Assche. Hij verlengde de kerk naar het westen met anderhalve travee, herstelde de vensters met nieuwe traceringen en verving de stenen gewelven opnieuw door houten gewelven, onder meer in functie van het nieuwe monumentale orgel. De vloer werd met twee treden verlaagd en de daken aangepast. In 1902 hadden nieuwe restauratiewerken

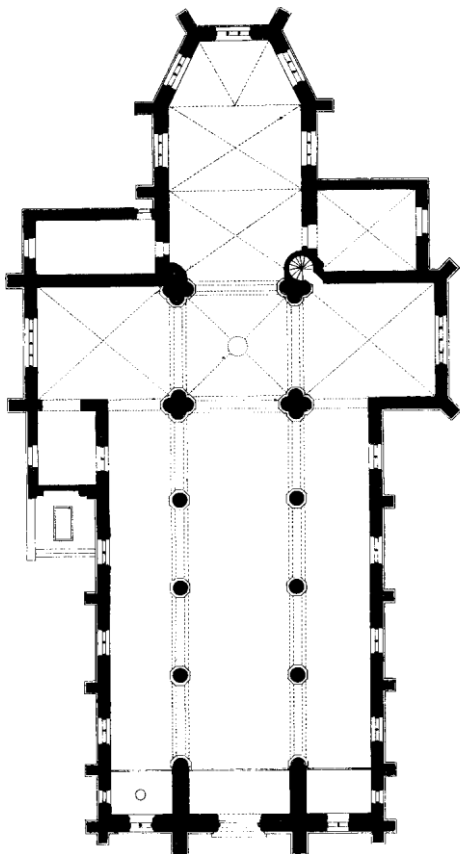
plaats onder leiding van architect A. De Cock waarbij ook de gewelven van het transept vervangen werd door houten gewelven. De kenmerkende neogotische muurschilderingen met engelen, banderollen, sjablonenlijsten werden uitgevoerd door Remi Goethals (Gent) en in 1926 herschilderd door Victor Reynaert (Brugge), doch zijn thans overschilderd. Grondige restauratiewerken onder leiding van architect F. Weyers (Sint-Niklaas), uitgevoerd in de periode 1966-1970.

2.3..2. Architecturale mogelijkheden

De huidige plattegrond van de kerk ontvouwt een driebeukig schip van vijf travee en uitspringende transepten van één travee met vierkante kruisingstoren en rechte sluiting, een koor van twee traveeën met driezijdige apsis; aansluitende stookplaats links met toiletvoorziening en grafkapel rechts van het noordelijke transept. Zeszijdig traptorentje en sacristie in de zuidoostelijke oksel.

Volledig opgetrokken uit Ledische zandsteen met uitzondering van het traptorentje in bak- en zandsteen; de noordelijke stookplaats, oorspronkelijk opgetrokken uit baksteen, werd bij de laatste

restauratiewerken in 1969 ook herbouwd in zandsteen. Afdekkende leien zadel- en lessenaarsdaken, vierkante kruisingstoren met tentdak.

Neogotische westgevel met gemarkeerde hoge puntgevel met bekronend kruis en schouderstukken, begrensd door zware versneden steunberen en omlopende hoge plint. Korfboogportaal in geprofileerde omlijsting eindigend op laatgotische basis, onder korfboogvormige waterlijst met bekronende kruisbloem en omlopende rechthoekige waterlijst; groengeschilderde poort met makelaar. Erboven hoog spitsboogvenster met drieledige tracering. Zijtraveeën afgezet met versneden steunberen en doorbroken door tweeledige spitsboogvensters. Noord- en zuidgevel van vijf traveeën gescheiden door versneden steunberen en doorbroken door spitsboogvensters met tweeledige tracering onder waterlijst.

In de westelijke oksel van het noordelijke transept, aanleunende neoclassicistische grafkapel van 1847 van de burggraven de Clerque-Wissocq de Sousberghe, met het ligbeeld van Philips de Jauche.

Rechthoekige bakstenen grafkapel op een vernieuwde zandstenen plint; breed hardstenen bordes met vier treden tegen de voorgevel. Stompe puntgevel afgewerkt met brede houten kroonlijst en begrensd door pilasters. Tegen de witgepleisterde achterwand van de hoge rondboognis: op rotsberg staand kruisbeeld (sinds 1984), voorheen met calvariegroep. De noordgevel van de kapel met rondboognis en twee ingemetselde arduinen grafstenen: van Joos Van Driessche (1694) - Joosyne Praet (1692) en van Cornelius Van den Bossche (1689) - Elisabeth Moens (1680), beide met voorstelling van brouwersattributen.

Transeptarmen afgewerkt met puntgevel op schouderstukken en bekronend kruis; gestut door versneden steunberen en verlicht door een groot spitsboogvenster met vierledige tracering. Vierkante kruisingstoren met omlopende waterlijsten; klokkenkamer met gekoppelde rondboogvormige galmgaten onder omlopende waterlijst; uurwerk onder de gootlijst aan de zuidzijde. Bekronend ijzeren kruis met weerhaan. Hoogkoor van twee traveeën waaronder één blinde travee en driezijdige sluiting; gemarkeerd door versneden steunberen en verlicht door spitsboogvensters met drieledige tracering en figuratieve glas-in-loodramen. In de noordelijke kooroksel met transept een vernieuwde berging onder lessenaarsdak. Sacristie in de zuidelijke kooroksel enkel voorzien van een rechthoekig venster; boven het lessenaarsdak uitstekend zeszijdig traptorentje met speklagen en schietgat, onder leien torenspits. Gepleisterd en thans witgeschilderd interieur van een pseudobasiliek met brede middenbeuk en smalle zijbeuken gescheiden door spitsboogarcaden op zuilen van zandsteenblokken op achzijdige basis en voorzien van krulbladkapitelen met twee rijen vergulde bladfriezen. De vier oostelijke oude zuilen en de vier bundelpijler van de toren zijn voorzien van de hogervermelde jaartallen. Schip, zijbeuken en transeptarmen met houten gewelven, kruising en koor met gepleisterde kruisribgewelven met geaccentueerde ribben en versierde sleutels in het koor. Zelfde kruisribgewelf in de sacristie. Zwart- en witmarmeren vloer met geometrisch patroon. Noordelijk transept met aan de westzijde een rondboogdoorgang naar de grafkapel, gevat in een arduinen omlijsting met imposten en sluitsteen, erboven wapenschilden van de families de Clerque-Wissocq en della Faille d'Assenede, en afgesloten door een ijzeren hek, nu ook een glazen deur. Koor met vijf figuratieve glasramen geschonken in 1875 door de familie de Clerque-Wissocq-Pieters en de parochianen; middelste raam naar ontwerp van J. De Waele (Brugge).

Voorzieningen

Sanitair	In annex, 1 toilet
Verwarming	De kerk wordt met warme lucht via roosters in de vloer verwarmd en werkt op aardgas, bouwjaar 1969, gekeurd
Verlichting	gloeilampen
Keukenvoorzieningen	enkel spoelbak
Audiosysteem	De geluidsinstallatie met cd-speler werd volledig vernieuwd in 2023 Werkt naar behoren.
Beeldscherm(en)	Beschikbaarheid van een mobiel scherm via de VZW parochiale werken
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is toegankelijk voor andersvaliden, er zijn geen drempels aan de ingang. De kruisbeuk ligt twee treden hoger dan drie beuken en is moeilijk toegankelijk voor andersvaliden. In de zijbeuken is ter hoogte van deze treden een leuning aangebracht.
Diefstal- en brandbeveiliging	Verisur (beveiliging) Somati (Brand)
Bliksembeveiliging	Ja, Heleblitz
Gsm-operatoren	Neen.
Biodiversiteit	Onderzoek van Regionaal Landschap Schelde en Durme wijst op een mogelijke solidaire mannetjes vleermuizenpopulatie

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet rendabel(dakbedekking natuurleien -duurdere zwarte panelen nodig-, schaduw van de toren en dakkappen zijbeuken, te steile dakhelling en zeer zichtbaar op beschermd monument, verbruik op slechte momenten)
Regenwateropvang	Omzeggens geen waterverbruik
Dakisolatie	geen
Groendak	Niet (geen enkel plat dak)
Warmtepomp	geen
Warmtenet	geen
Windenergie	geen
Aquathermie	geen

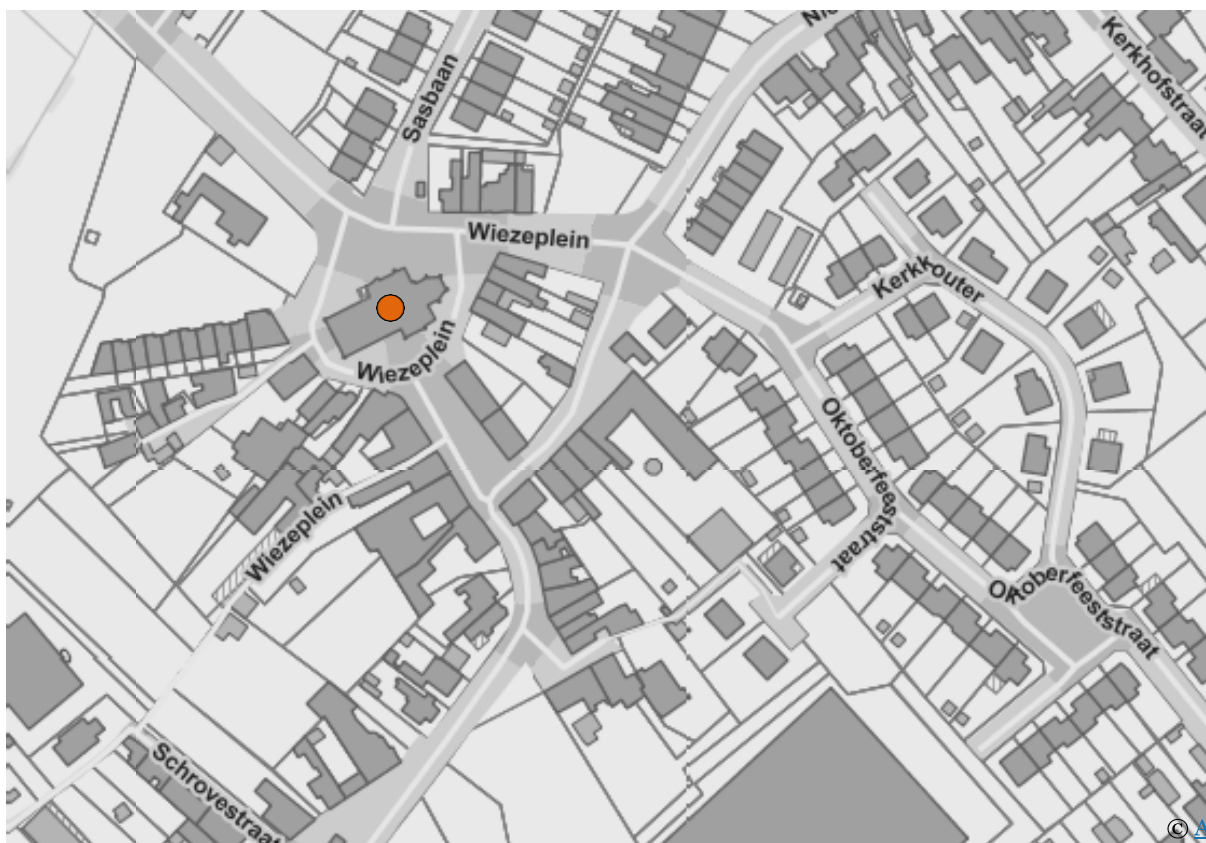
2.3.3. **Bouwfysische toestand**

De kerk is toegankelijk voor andersvaliden, er zijn geen drempels aan de ingang. De kruisbeuk ligt twee treden hoger dan drie beuken en is moeilijk toegankelijk voor andersvaliden. In de zijbeuken is ter hoogte van deze treden een leuning aangebracht. De kerk wordt verwarmd met aardgas, via roosters in de vloer. De toren is toegankelijk voor mobiele personen via een spiltrap. De klokkentoren is bereikbaar via een ladder. Klokken, verwarming en torenuurwerk zijn aangesloten op Apollo (Clock O Matic).

Het kerkgebouw en het orgel zijn in heel goede staat. Het orgel werd in 2009 gerestaureerd door de Firma Flentrop uit Zaandam, Nederland. Het kerkgebouw (daken, toren, gevels) werd in 2010 grondig gerestaureerd door de Firma Woudenberg uit Brugge. De figuratieve ramen van het koor werden gerestaureerd in uitvoering van dossier nr. 6092 van het Agentschap Onroerend Erfgoed, aangevraagd op 7 september 2012. Het gebouw verkeert algemeen in een goede staat van onderhoud (cfr. verslag Monumentenwacht van de inspecties op 14.02.2018).

Dak:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: redelijk	risico's: redelijk
Op een paar plaatsen komen afgeschoven/beschadigde leien voor die aanleiding kunnen geven tot waterinfiltratie.		
Dakwaterafvoer:		
bouwfysische toestand: redelijk	onderhoud: redelijk	risico's: acuut
De uitvoering van de naden is slecht. Ze komen op meerdere plaatsen los en geven aanleiding tot waterinfiltratie/vochtbelasting van onderliggende structuren. Duurzaam dringend herstel is nodig.		
Kapconstructie en zolder:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: goed	risico's: geen
Afwerking en inrichting:		
bouwfysische toestand: matig	onderhoud: redelijk	risico's: weinig
De afwerkklagen van het interieur zijn algemeen aan een opfrisbeurt toe.		
Schrijnwerk en beglazing:		
bouwfysische toestand: goed	onderhoud: goed	risico's: weinig
De koorramen en aansluitende structuren dienen gerestaureerd te worden.		
Technische installatie:		
bouwfysische toestand: uitstekend	onderhoud: uitstekend	risico's: geen
Draagstructuur en overspanning:		
bouwfysische toestand goed	onderhoud goed	risico's: weinig
In het gebouw komen oude zettingsbarsten voor. Opvolging is noodzakelijk.		

Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk staat in de onmiddellijke omgeving van de voormalige pastorie (Sasbaan 2, Lebbeke), verschillende herbergen, zoals Café Den Dikken Eik (Wiezeplein 2), Herberg 't Oud Gemeentehuis (Wiezeplein 3-5), Herberg De Oude Ster (Wiezeplein 20), Herberg Den Bierkelder (Wiezeplein 12) en burgerhuizen, waarvan de oude Kapelanie (Wiezeplein 7-9) en een statig Neoclassicistisch woning (Wiezeplein 16). De parochiekerk wordt omgeven door het Wiezeplein, in noordwestelijke richting loopt de Sasbaan, langs de historische hoeve Het Neerhof (Sasbaan 41, Lebbeke).

Kapel O.L. vrouw van Zeven Weeën, Kapittelstraat Wieze (eigendom van kerkfabriek Sint Salvator). Op een arduinen steen boven de ingang staat, onder een in reliëf gebeitelde O. L. Vrouw, de volgende tekst:

DROEVE MOEDER WEEST GEGROET, GOEDEN SCHEPPER JESUS ZOET, VRIJDE DIE
HIER VOOR BY NU GAET OP DEN WECH VAN ALLE QUAET A° 1666

Deze steen moet later zijn aangebracht, gezien deze kapel wordt aangegeven op de kopie van de Caerte Figuratieve van Anthoni Hendricx in 1662. Bovendien verwijst de bidplaats naar de in 1631 opgerichte Broederschap van O. L. Vrouw van de Rozenkrans.

Men bouwde de kapel in rode baksteen. Voor de plint en de omlijsting werd witte zandsteen gebruikt. Op een grafsteen, tegen de achtergevel aangebracht, staat te lezen:

D.O.M. HIER LICHT DEN EERWEIRDIGEN HEER JACOBUS FRANCISCUS PAUWELAERT Fs
D'HEER IORIS IN SYN LEVEN CANONINCK DESER COLLEGIALE OUDT 74 JAER STIRF DEN
10 NOVEMBER 1772 R.I.P.

Het beeld van O. L. Vrouw van Zeven Weeën, tijdens het Frans bewind in een godsdienstig huisgezin te Mechelen bewaard, werd na de tijden van vervolging met grote plechtigheid naar Wieze teruggebracht. Dit kunstwerk werd gestolen in de zeventiger jaren (van vorige eeuw) en werd vervangen door een nieuw beeld, eveneens voorstellende O. L. Vrouw van Zeven Weeën, geschonken door pastoor Louis Paelinck. De familie Wolters- Moyersoën uit Aalst schonk bij akte van 4 januari 1958 deze kapel aan de kerk van Wieze (perceel sectie A nr. 730 en een deel van 729b, groot 34 ca)

Het vervallen gebouwtje werd in 1959 afgebroken, en op dezelfde plaats naar vroegere gelijkenis en gedeeltelijk met de oude materialen door de Aalsterse bouwfirma Peynsaert Zonen herbouwd. In de drie venstertjes plaatste men brandglasramen vervaardigd door Frans Van Immerzeel, en voorstellende: links de Geboorte van Christus, rechte de Mater Dolorosa en in het midden een kleurencombinatie.

Deze restauratiewerken werden volledig gefinancierd door de Brouwerij Van Roy uit Wieze

→ Huidig gebruik van de kerk

- Gebruik voor de eredienst: er zijn ongeveer 20 uitvaarten per jaar, een 4 huwelijk per jaar.
- De Confrérie van de HH Salvator heeft er haar jaarlijkse viering n.a.v. de opening van hun werkjaar.
- Andere gemeenschapsvormende activiteiten die, met respect voor het eredienstgebruik, de betekenis van het kerkgebouw bevorderen in gebruik:
 - Een tentoonstelling
 - Uitzonderlijk een concert
 - Open Kerkendag met een lezing of conferentie

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Visie op toekomstig gebruik en functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Lebbeke	Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk	Eredienst en valorisatie
Wieze, Lebbeke	Sint-Salvatorkerk	Eredienst en nevenbestemming
Denderbelle, Lebbeke	Sint-Martinuskerk	Eredienst en nevenbestemming

Valorisatie: O.-L.-Vrouw Geboorte Lebbeke

Deze kerk behoudt haar rol als locatie voor zondagse eucharistievieringen, er wordt wel maximaal ingezet op valorisatie.

Nevenbestemmingen: Sint-Martinus Denderbelle en Sint-Salvator Wieze

Voor beide kerkgebouwen zal moeten worden nagedacht over een verruiming van de mogelijkheden, voor een behoefte of mogelijkheid tot medegebruik of nevenbestemming.

3.2. Plan van aanpak

Dit kerkenbeleidsplan is een algemeen instrument. Om dit concreet te maken tijdens de volgende beleidsperiode is het nodig dat er, naast het Centraal Kerkbestuur ook een permanente overlegstructuur is tussen de kerkfabriek(en) en de gemeentelijke administratie. De aanzet tot deze overlegstructuur zal vanuit de gemeentelijke administratie komen. De restauratieplannen en bijhorende investeringsbudgetten kunnen indien gewenst herbekeken worden in functie van de mogelijke nevenbestemmingen of valorisatie.

3.2.1. Overleg- en participatieve initiatieven

Werkjaar 2014:

- Een dekenale stuurgroep werd opgericht in juni 2014 met vanaf september maandelijkse vergaderingen. Deze dekenale stuurgroep bepaalt het beleid van het toenmalige dekenaat en fungeerde reeds als parochieploeg voor de Lebbeekse parochies.
- Bestaande parochieploegleden werden samengebracht in overleg en uitwisselingsvergadering met het perspectief op de nieuwe parochie (september 2014).
- Binnen hun plaatselijke parochieploegen hebben zij ook reeds overlegd gepleegd en feedback meegegeven aan de stuurgroep van het dekenaat.

Werkjaar 2015:

- Kerkraden werden dekenaal samengebracht in januari met een info rond de verschillende gebruiken van kerkgebouwen door het CRKC en toelichting voor ondersteuning bij een herbestemming door PROBIS.BE
- De parochieploegen hebben hun parochiale situatieschets opgemaakt.
- De kerkraden werden gevraagd naar hun kerkensituatie en hun visie binnen de context van de Nieuwe Parochie, hun voorstellen rond eventueel neven- of medegebruik, desnoods herbestemming.
- Er werden hieromtrent, naast de verslaggeving ook individuele gesprekken gevoerd met een afgevaardigde van de kerkraden en de stuurgroep. Er is toen een Globaal dekenaal plan Lebbeke 2015 gemaakt

Werkjaar 2016:

- Kerkraden werden samengebracht in januari met een info rond de verschillende gebruiken van kerkgebouwen en toelichting van het ingediende Pastoraal en Kerkenbeleidsplan.
- Eind van het jaar: het kerkenbeleidsplan moest apart worden opgesteld en uit het ingediend pastoraal plan worden gehaald en per gemeenten opgesteld.
- Het CKB van Lebbeke heeft daar werk van gemaakt.

Werkjaar 2017:

- Het plan met het toegevoegd kerkenbeleidsplan werd goedgekeurd door het bisdom Gent en de gemeenteraad van Lebbeke.
- Een nieuw overleg moest gebeuren omdat er een nota werd verzonden met nieuwe richtlijnen van Onroerend Erfgoed. Het CKB heeft daar initiatief genomen om de aanpassingen te doen conform de richtlijnen en volgende toevoegingen werden genoteerd: aandacht voor de architecturale mogelijkheden van de kerken, situering van de gebouwen in hun ruimtelijke omgeving, hun actueel gebruik en functie, toekomstvisie en plan van aanpak toekomstig functie. Aan het beleid, zoals voorgelegd aan de bevoegde instanties bisdom Gent en gemeenteraad Lebbeke, werd niets gewijzigd. Er werd enkel in gegaan op de vraag van mw. Annemie Foubert, erfgoedconsulent kwaliteitszorg en afstemming, naar conformiteit met het 'kerkenbeleidsplan' in het Onroerenderfgoeddecreet, artikel 2.1, 31°/1. Daarom werd alles in het sjabloon geplaatst zoals ter beschikking gesteld van het CRKC.

Werkjaar 2018-2019:

- Het pastoraal plan werd uitgewerkt in een periode van 2 jaar tijd met aandacht voor liturgie, diaconie en verkondiging. Er is ook overleg geweest rond kerkstructuren en administratie.
- Op basis van een diocesaan document is het plan ontwikkeld vanuit de eigen concrete werking binnen de nieuwe parochie Buggenhout-Lebbeke. Er werden telkens drie vergaderingen

vastgelegd gedurende twee jaar rond liturgie, diaconie en verkondiging. Telkens een eerste bijeenkomst inleidende, kennismakende en analytisch inventariserend, een tweede bijeenkomst meer reflecterend en toekomst gericht met een termijnvisie van 5-10 jaar en een derde bijeenkomst om de finale respectievelijke tekstdelen te amenderen in de eigen werkgroep.

Werkjaar 2019:

- De totale finale tekst met de verschillende inbrengen werd uiteindelijk in de parochieploeg besproken en vastgelegd.
- De parochieploeg werd samengesteld uit de inbreng van verschillende kandidaat voorstellen uit de kerkplekken (jan.). Er werd een inleiding gebracht vanuit het bisdom Gent met betrekking tot de verantwoordelijkheid van een parochieploeglid. De ploeg werd aangesteld in september.
- Eind 2019 werd ook de naam gekozen voor de nieuwe parochie vanuit een algemene bevraging in de weekendvieringen.
- In het voorjaar (25.04) en najaar (16.10) werden parochiale beraden georganiseerd

Werkjaar 2020:

- De financiële hervorming werd opgestart en in een eerste fase werd gevraagd alle misintenties, vergoedingen uitvaarten en huwelijken van de verschillende kerkplekken te storten op een specifieke rekening ten name van Mariaparochie intenties en alle wekelijkse omhalingen verplichte collectes te storten op een rekening ten name van Mariaparochie collecten.
- In het voorjaar (26.04) werd een parochiaal beraad gepland maar kon door de gekende pandemie niet doorgaan.

Werkjaar 2021:

- De Mariaparochie werd met ingang van september en door benoeming toevertrouwd aan één priester.

Werkjaar 2022:

- De implementatie van het pastoraal plan en de beslissingen werden uitgevoerd met betrekking tot de liturgische diensten.
- Gesprekken werden gevoerd met kerkplekken met de interkerkplekken geloofsgemeenschap voor ogen.
- De financiële hervorming gaat verder met een VZW parochiekas waarin Lebbeke nu geïncorporeerd is.
- De parochieraad bevestigt haar eerder ingenomen standpunt om open te staan voor nevenbestemming in tijd en ruimte van de kerken zonder zondagdienst (Wieze en Denderbelle) en voor valorisatie van de centrumkerk (O L Vrouw Lebbeke).

Werkjaar 2023:

- Op 18 december 2023 door zowel afgevaardigden van de kerkfabrieken van Lebbeke als van het gemeentebestuur Lebbeke deelgenomen aan de informatieavond over de kerkenbeleidsplanning en de herbestemming van religieus erfgoed door IOED Schelde en Durme in samenwerking met de intercommunale DDS-streekregisseurs en de erfgoedcel Dijk92.
- In het overleg tussen de gemeente en het centraal kerkbestuur werd op 20 december 2023 e afgesproken: *Het volgend meerjarenplan (voor half 2025) dient voorafgegaan door een geactualiseerd en aangevuld kerkenbeleidsplan dat op dat ogenblik geen 6 maanden oud mag zijn. Dit is niet enkel een financiële aangelegenheid maar impliceert weloverwogen reflectie en overleg over neven- en tevenbestemming van de kerken, mogelijke samenwerking met IOED en Dijk92 en onder meer een verplichte inventarisatie van het roerend erfgoed. De aanzet wordt gegeven door de parochieploeg via een pastoraal plan. Om die reden wordt afgesproken dat er voor de ambtelijke voorbereiding aan gemeentelijke zijde contact wordt opgenomen met financieel directeur Jeroen Bosman, afdelingshoofd vrije tijd Kevin De Smedt, beleidsmedewerker Ann Seymoens en bibliothecaris (erfgoed) An Heirbaut.*
Gedacht wordt vooral aan valorisatie/nevenbestemming van het huidig gebruik en niet aan herbestemming. Onder meer klassieke muziek in samenwerking met de Muziekacademie of oefenfaciliteiten voor de Kon. Harmonie St Cecilia zijn te onderzoeken mogelijkheden. Die combinatie kan -na te kijken- het voordeel hebben dat geen brandweerattest nodig is wat bij herbestemming wel het geval blijkt te zijn.

Werkjaar 2024:

- Op 3 april 2024 werd in het overleg het centraal kerkbestuur en de gemeente (met Jeroen Bosman, An Heirbaut en Ann Seymoens) het volgende besproken: *Het volgend meerjarenplan (voor half 2025) dient voorafgegaan door een geactualiseerd en aangevuld kerkenbeleidsplan dat op dat ogenblik geen 6 maanden oud mag zijn. Gepland wordt dat dit geactualiseerd kerkenbeleidsplan een eerste maal kan besproken worden op de gemeenteraad van eind februari 2025. Die actualisatie dient rekening te houden met de inbreng van het brede publiek. In functie daarvan wordt half juni (gemikt wordt op vrijdag 14 of 21 juni 19.30u en moderator Luc De Donder) een "kanseldebat" gepland in de kerk van Lebbeke waartoe alle politieke geledingen zullen worden uitgenodigd en het publiek via de Kramiek zal worden opgeroepen hieraan actief deel te nemen.*
Vervolgens zal het kerkenbeleidsplan geactualiseerd worden door een werkgroep bestaande uit leden van het centraal kerkbestuur en An Heirbaut en Ann. Seymoens, namens de gemeente en eventueel nog iemand van de parochieploeg (woensdag 18 september 20u wordt hiervoor gereserveerd). An Heirbaut bezorgt de meest recente versie van het kerkenbeleidsplan (48 p) en het te gebruiken sjabloon. Er zal vooral aandacht gegeven worden aan wat er gewijzigd dient te worden zoals onder meer de verplichte inventarisatie van het roerend erfgoed waarbij ook de patrimonie van de onttrokken kerken aan bod zal komen.
Omtrent het daarbij aansluitend meerjarenplan werd het volgende afgesproken:

Uitgaande van gelijkblijvend beleid is er 125.000 € beschikbaar voor het exploitatiebudget van de drie kerkfabrieken samen niettegenstaande de hoge inflatie in 2022 (cf. afspraak in CKB van 2/5/2007, behouden bij wegvallen leningslasten O.-L.-Vrouw Lebbeke op 6 oktober 2015 samen met de aanstelling van de koster-organist en met 2 kerkplekken minder, CKB 31 april 2015 en 21/08/2019). Indexatie is slechts mogelijk in het kader van een globale visie op alle huidige en voormalige kerksites.

In het investeringsbudget worden de reeds eerder afgesproken investeringen (schilderwerken Wieze en Denderbelle en binnenrestauratie Lebbeke) overgedragen of opgenomen en zal het nieuw samen te stellen gemeentebestuur zich daarover uitspreken. Er wordt telkens gestreefd naar maximale subsidieerbaarheid (zo is er vooronderzoek voor de schilderwerken te Denderbelle gestart in functie van subsidies voor dit onderzoek en de navolgende schilderwerken). Gepland was om 1 groot werk per legislatuur uit te voeren maar die worden telkens vertraagd door de doorlooptijd van het subsidiedossier (de binnenrestauratie van de O.-L.-Vrouw Geboortekerk was gevraagd voor 2014-2019 en dan gepland voor 2019-2024 (CKB 8/10/2010 en 22 mei 2013).

Op voorstel van de parochieploeg worden in het pastoraal plan de huidige 3 kerkplekken behouden en worden er dus geen ontwijdingen voorzien en dus geen herbestemmingen maar wordt wel maximaal ingezet op valorisatie (voor O.-L.-Vrouw Lebbeke) en nevenbestemming (kerken van Wieze en Denderbelle). Indien de burgerlijke overheid een ander voorstel heeft, kan de parochieploeg zich daarover beraden. Voorlopig is dit voor de gemeente echter niet aan de orde. Er zijn mogelijk wel nieuwe investeringen in te plannen in functie van een aan de tijd aangepast nevengebruik (onthaal, nutsvoorzieningen, sanitair...).

- Het kanseldebat (dat ondermeer werd voorbereid in een vergadering op 11 april 2024) vond plaats op vrijdagavond 14 juni 2024 in de kerk van Lebbeke met de vertegenwoordigers van alle partijen die zich in Lebbeke aanbieden voor de gemeenteraadsverkiezingen op 13 oktober 2024. Doel was te vernemen welke intenties de verschillende politieke partijen met betrekking tot de kerkfabrieken en de kerken voor ogen hebben, mochten ze het in de volgende zes jaar voor het zeggen hebben. Doel van het kanseldebat was eveneens in debat gaan met vertegenwoordigers van de bevolking en de verenigingen die daartoe werden opgeroepen via in elke bus van de gemeente bezorgde "Kramiek", het parochieblad "De Lebbekenaar" en op de website van de parochie. Voorafgaand aan dit debat was meegegeven: "Op voorstel van de parochieploeg worden in het pastoraal plan de huidige 3 kerkplekken behouden en worden er dus geen ontwijdingen voorzien en dus geen herbestemmingen maar wordt wel maximaal ingezet op valorisatie (voor O.-L.-Vrouw Lebbeke) en nevenbestemming (kerken van Wieze en Denderbelle)." Concreet werd verwezen naar het gemiddelde van 120 aanwezigen in de 71 vieringen van uitvaarten en huwelijken in 2023 en dat dit, rekening houdend met de 120-140 aanwezigen elke zondag en op feestdagen, jaarlijks meer dan 15.000 bezoekers betekent in die vieringen. Dit naast de vele bezoekers buiten vieringen (onze kerken zijn overdag open), voor dopen, bijzondere vieringen zoals met kermissen, de processie, op Nieuwjaar... en de 400 wekelijkse kijkers via streaming (Facebook en You Tube) en via Eclips TV méér dan 1000 kijkers en het gebruik van

onze kerken gebruikte voor tentoonstellingen, concerten en door de gemeentelijke academie voor muziek, woord en dans.

Eerst werd gepolst naar de visie van elke partij op de toekomstige functie van onze kerkgebouwen. Over de partijen heen is breed gedragen dat onze kerken een herkenbare bakens zijn die doen voelen dat we hier thuis zijn, die ontmoetingsplaatsen zijn en dat liefst ook blijven. Minstens één kerk op de gemeente dient open en beschikbaar te zijn voor de eredienst en een stilteplaats. Bij het overwegen van andere activiteiten in kerken, dient er rekening gehouden met het aanbod door andere initiatieven. Aanpassingen zijn moeilijk omdat alle drie onze kerken beschermd monumenten zijn.

Er is geen druk om de kerken van Wieze en Denderbelle te ontwijden maar mocht dit toch gebeuren, is er een participatietraject nodig om een nieuwe passende bestemming te vinden die voor elke kerk verschillend kan zijn, afhankelijk van de lokale noden en mogelijkheden en waarbij een functie als ontmoetingsplaats voor de lokale gemeenschap de voorkeur wegdraagt.

In het bijzonder voor de voormalige H.-Kruiskerk was er een groot respect voor het gemeenschapsvormend en versterkend werk dat door vrijwilligers daar wordt gerealiseerd. Dit is het waard om verder te worden ondersteund maar de formule waaronder dit dient te gebeuren wordt onder het licht gehouden, onder meer op het vlak de daartoe nodige financiële draagkracht. De financiering van het werkingsbudget van de kerkfabrieken à rato van de huidige 6 €/inwoner wordt niet in vraag gesteld al mag het altijd zuiniger. De afspraak dat één groot infrastructuurwerk per legislatuur kan worden gerealiseerd voor die beschermd gebouwen kan behouden blijven mits gekeken wordt naar duurzaamheid en maximaal subsidies worden benut. Die laatste vraag werd ook door het aanwezige publiek gesteld. Tenslotte kwam ook de vraag wie de agenda dient te beheren van die activiteiten die los staan van de eredienst en dus geen taak is voor de kerkfabriek en over de bestemming van de voormalige kerk van Heizijde. Hieruit bleek dat er over Heizijde nog zeker méér dan één publiek debat in de gemeenteraad zal volgen. Er werd vanuit het publiek ook gevraagd naar wat de plannen zijn met het privaat patrimonium van de kerkfabrieken.

- Op de vergadering van het centraal kerkbestuur van 18 september 2024 werd samen met de ambtelijke afvaardiging van de gemeente besproken wat aan bod diende te komen in de eerste draft van het kerkenbeleidsplan en wat dient toegevoegd of gewijzigd in vergelijking met het lopende kerkenbeleidsplan, onder meer de visie, de kapellen in eigendom van de kerkfabrieken, de roerende inventarissen, toeristische samenwerking met de gemeente, de geplande investeringen en de vraag om valorisatie van de kerken uitvoerig te belichten in functie van onder meer erfgoedpremies. We verwijzen naar het beleid rond kerkengebruik uit het pastoraal plan: “de kerk van O.-L.-Vrouw Geboorte in Lebbeke behoudt haar rol als locatie voor zondagse eucharistievieringen. De 3 kerken worden behouden voor erediensten”. (in Wieze en Denderbelle begrafenissen en huwelijken)”. Er worden dus geen ontwijdingen voorzien en geen herbestedingen maar er wordt wel maximaal ingezet op valorisatie (voor O.-L.-Vrouw Lebbeke) en nevenbestemming (Wieze en Denderbelle).

Werkjaar 2025:

- Op 8 januari 2025 werden aanpassingen aan die eerste draft van het kerkenbeleidsplan besproken met een werkgroep gemeente administratie / leden uit het CKB.
- Op 7 februari 2025 werden de laatste opmerkingen van de zijde van kerkfabrieken en gemeentebestuur toegevoegd en het voorlopige plan werd doorgestuurd naar Clemence Marchal van de IOED Schelde en Durme om na te lezen. De suggesties van mevrouw Marchal zijn zoveel als mogelijk in de tekst verwerkt.
- Op 14 februari 2025 werd op de vergadering van het centraal kerkbestuur de voorlopige tekst voorgelegd en nog aanpassingen besproken (te verwerken door de gemeentelijke administratie zodat pastorale ploeg de meest actuele versie kan doornemen).
 - o Samenvoegen van de visie op valorisatie en nevenbestemming voor de drie kerken samen binnen hoofdstuk drie:
 - Valorisatie met betrekking tot Onze-Lieve-Vrouwekerk en nevenbestemming met betrekking tot de kerken van Wieze en Denderbelle.
 - Specifieker duiden van de centrale eredienst-functie van de Onze-Lieve-Vrouwekerk.
 - Anders formuleren van de concretisering van de beleidsvisie, rekening houdende met de opmerking van IOED dat concretisering nodig is. (Voor concrete elementen binnen het plan van aanpak in de mate van het mogelijke rekening houden met stappen zoals vooronderzoek en planning, ...)
 - o Ook de timing van goedkeuring van het kerkenbeleidsplan werd herpland:
 - Donderdag 20/02: bespreking door parochiale ploeg
 - Vrijdag 21/02: doorgeven data van de besprekingen op de kerkraden
 - Maandag 24/02: terugkoppeling vanuit parochiale ploeg naar administratie
 - Maandag 10/03: terugkoppeling vanuit de kerkfabrieken naar administratie
 - Woensdag 12/03: CKB goedkeuring aangepaste versie / om door te sturen naar het bisdom
 - Maandag 14/04: bespreking kerkenbeleidsplan (met toevoeging van eventuele opmerkingen van het bisdom) op het college van burgemeester en schepenen
 - Woensdag 07/05: goedkeuring kerkenbeleidsplan op de gemeenteraad

3.2.2 Centrale toekomstvisie op de functie van de kerken

De kerken van Onze-Lieve-Vrouw Geboorte in Lebbeke, Sint-Martinus in Denderbelle en Heilige Salvator in Wieze blijven een essentieel onderdeel van de religieuze en culturele identiteit van hun respectieve gemeenschappen. Elk van deze kerken heeft een unieke historische en spirituele waarde die behouden moet blijven. Tegelijkertijd moeten ze inspelen op de veranderende rol van religieuze gebouwen in de samenleving, zodat ze niet enkel als liturgische ruimtes functioneren, maar ook als plekken van rust, ontmoeting en culturele activiteiten. Binnen deze gezamenlijke visie nemen de kerken verschillende rollen op, afhankelijk van hun historische en religieuze betekenis. Het is evident dat eventuele nevenactiviteiten gebeuren in het grootste respect voor de oorspronkelijke sacrale functie van de kerkgebouwen. Maar gezien de veranderingen binnen de huidige samenleving en de religieuze diversiteit is er ook het bewustzijn om het behoud van de kerken maatschappelijk zo goed mogelijk te verantwoorden. Daarom is het belangrijk om in de mate van het mogelijke te streven naar een brede openheid voor het gebruik van de kerken voor valorisatie of nevenbestemming door de gemeentelijke diensten en/of verenigingen. Dit draagt bij tot een bredere maatschappelijke gedragenheid en verantwoording van het behoud van het erfgoed.

De **Onze-Lieve-Vrouw Geboortekerk** in Lebbeke behoudt haar rol als centrale kerk binnen de liturgische beleving van de Mariaparochie (zoals voorzien in het beheersplan van de kerk).

- Ze behoudt haar functie als hoofdkerk, en is de hoofdlocatie voor eucharistievieringen door het wegvallen van zondagse vieringen in de andere kerken. Daarnaast zijn er ook plechtigheden zoals uitvaarten, huwelijken, doopvieringen, eerste en plechtige communies, vormsels, ...
- Daarnaast fungeert ze als een stille en devotionele ruimte voor gebed en toewijding aan Onze-Lieve-Vrouw van Lebbeke. Dankzij verbeterde beveiliging kan de kerk functioneren als 'open kerk', waar bezoekers in stilte kunnen vertoeven. Zo blijft ze een stilte- en bedevaartsplek, waar bezoekers op elk moment terecht kunnen voor gebed en bezinning.

Dit alles staat een valorisatie van het gebouw niet in de weg. Valorisatie omvat in deze voornamelijk liturgische functies, occasioneel aangevuld met concerten, tentoonstellingen, voordrachten of rondleidingen. Bovendien wordt ingezet op een betere (toeristische) ontsluiting van het monumentale gebouw.

De **Sint-Martinuskerk in Denderbelle** en de **Heilige Salvator in Wieze** behouden hun functie voor occasionele vieringen en de kerken blijven beschikbaar voor erediensten zoals uitvaarten en huwelijken, maar worden in deze toekomstvisie sterker ingezet voor nevenbestemmingen. In deze kerken is er ruimte om culturele, educatieve en gemeenschapsgerichte activiteiten te organiseren. Hun potentieel als toeristische trekpleisters wordt verder ontwikkeld, bijvoorbeeld door het aanbieden van rondleidingen, het ontsluiten van erfgoed en het versterken van hun rol binnen de bredere gemeenschap. Zo blijven de gebouwen een waardevolle gemeenschapspijler en behouden ze hun sacrale karakter en hun functie als stilteplek.

De **Sint-Martinuskerk** is als kleinere pittoreske historische dorpskerk een geschikte locatie voor

kerkelijke huwelijken en begrafenissen en leunt met de gemeenschapsfunctie als stilteplek ook aan bij haar oorspronkelijke bestemming. Maar de verdere verbreding van de huidige functies van de Sint-Martinuskerk blijft nodig als men wil oog wil hebben voor de maatschappelijke evoluties en de lokale behoeften. Om de functie van gemeenschapspijler te versterken houdt men naast de pastorale visie ook rekening met de ideeën van de kerkraad van Denderbelle en de concrete vragen vanuit de lokale gemeenschap en de mogelijke gebruikers zoals de gemeentelijke diensten, verenigingen of derden. In Denderbelle is een sterk levend gemeenschapsleven met wortels in de kerkelijke geschiedenis zoals het Sint-Mettencomité dat sociaal-maatschappelijke doelen nastreeft. Ook staat men stil bij de voor- en nadelen van de infrastructuur want de kerk **heeft een** uitstekende akoestiek maar het gebouw is met de trappen bij de ingang minder toegankelijk voor mindervaliden. Voor de optimalisatie van het gebruik van het kerkgebouw voor nevenbestemmingen verkent de kerkraad van Denderbelle volgende opties:

- Door de goede akoestiek is de kerk bijzonder geschikt voor concerten, lezingen en tentoonstellingen. Eerdere ervaringen met koren en muziekscholen tonen aan dat dit potentieel verder kan worden uitgebouwd.
- De toeristische ontsluiting kan sterker worden ontwikkeld dankzij haar gunstige ligging aan de Sint-Martinusroute en binnen de bredere ontstaansgeschiedenis van Denderbelle, wat verdere samenwerkingen met de gemeentelijke diensten kan stimuleren. De kerk grenst ook aan het waardevolle natuurgebied van Beneden- Dender (Bellebroek en Wierstermeersch) waarbij de kerk een rol kan spelen als toegangs- of onthaalpoort tot het gebied dat ook deel uitmaakt van Nationaal Park Scheldevallei.
- Tot slot wordt ook onderzocht of een deel van de kerk ingericht kan worden als opslagruimte, archief of museum voor het permanent beveiligd tentoonstellen van liturgische gewaden en religieuze voorwerpen).

Door haar centrale ligging in het dorp biedt de **Heilige Salvatorkerk** in Wieze een unieke kans om een ruimere gemeenschapsfunctie te ontwikkelen.

- De kerk behoudt eveneens haar gemeenschapsfunctie als stilteplek en blijft de locatie voor kerkelijke huwelijken en begrafenissen. Rekening houdende met de visie van de kerkraad en de noden van mogelijke lokale gebruikers, verenigingen of gemeentendiensten zal zoals in Denderbelle, een scenario van maatschappelijk te verantwoorden nevengebruik uitgewerkt worden met het nodige respect voor het sacrale karakter
- Daarnaast worden de mogelijkheden om een deel van het gebouw te gebruiken voor culturele of sociale doeleinden, zoals lezingen, concerten, voordrachten en rondleidingen alsook de opties voor een archiefruimte verder onderzocht.
- Door de architectuur en ligging van de kerk op het mooie Wiezeplein en naast verschillende andere historische gebouwen en vlakbij de start van wandelroutes naar de natuurgebieden van Beneden-Dender kan de kerk een toeristische functie vervullen. Het gebouw kan deel uitmaken van toeristische rondleidingen in Wieze en zo mee vorm geven aan de toeristische uitstraling van Wieze.

3.2.3 Praktische uitrol van de visie

Om de bovenstaande visie concreet vorm te geven, worden onderstaande stappen onderzocht en waar mogelijk al aangevuld met eventuele concrete acties. Om al deze initiatieven op een gestructureerde manier te verkennen en het kerkenbeleidsplan regelmatig op te volgen, wordt een overlegplatform samengesteld waarin de pastoor-moderator, de kerkraden en het lokale bestuur vertegenwoordigd zijn. Een werkgroep met alle betrokken partijen draagt bij aan een duurzame en gedragen implementatie van deze toekomstvisie. Op deze manier kunnen de kerken niet alleen hun spirituele en historische betekenis behouden, maar ook een waardevolle rol blijven spelen in de bredere gemeenschap.

- Een van de eerste initiatieven betreft het verbeteren van de bestaande faciliteiten. Er wordt nagegaan of de verbetering van de installatie van Wifi en mobiele presentatieschermen in de kerken kan bijdragen aan een betere inzetbaarheid voor catechese, infomomenten en lezingen.
- Daarnaast onderzoekt men of mobiele compartimentering een oplossing kan bieden om nevenfuncties zoals archiefplaatsen en tentoonstellingsruimtes te integreren in de kerken van Wieze en Denderbelle, zonder het sacrale karakter van de gebouwen te schaden.
- Een andere belangrijke pijler is de optimalisatie van de sanitaire voorzieningen. Er wordt onderzocht of het mogelijk is om sanitaire faciliteiten te delen met nabijgelegen gebouwen om zo een duurzame en kostenefficiënte oplossing te realiseren.
 - Lebbeke: concrete mogelijkheden afspreken rond gebruik toiletten van o.a. parochiaal gebouw 't Toreken of het gebruik van openbare toiletten in de directe omgeving
 - Denderbelle: toevoegen van de mogelijkheid van het gebruik van de sanitaire voorzieningen in het vlakbij gelegen parochiale Kosterhuis.
- Bovendien wordt bekeken hoe de toegankelijkheid voor mindervaliden verbeterd kan worden, zodat alle kerken vlot bereikbaar en bruikbaar zijn voor iedereen.
 - Denderbelle: opties voor toegang voor mindervaliden via aanpassen deur achterzijde.
- Om het beheer efficiënter en transparanter te maken, bekijkt men welke afspraken nodig zijn rond communicatie, sleutelbeheer, onderhoud, enzovoort.
 - Het optimaliseren van een transparante communicatie rond het gebruik van de gebouwen kan via ondermeer een gedeeld afspraak- en communicatiesysteem.
 - Met toegang voor in eerste instantie voor pastoor-moderator maar ook voor de kerkfabrieken.
 - Met duidelijke afspraken over opvolging en beantwoordingstermijn.

- Ook het gebruiksreglement wordt verder uitgewerkt, met bijzondere aandacht voor een beleid dat aansluit bij de gangbare richtlijnen en procedures binnen de gemeentelijke administratie. Een specifiek luik rond energieverbruik en verwarming zou er tot slot voor kunnen zorgen dat de exploitatie van de kerken duurzaam en betaalbaar blijft.
- De toeristische en educatieve ontsluiting van de kerken wordt eveneens verder onderzocht.
 - Het gebruik van QR-codes en het organiseren van gidsbeurten voor bezoekers kan bijdragen aan een grotere bekendheid.
 - In samenwerking met heemkundige kringen kunnen educatieve initiatieven worden opgezet, zoals de vertaling van het processiegebeuren naar scholen.
 - Daarnaast onderzoekt men wat mogelijk is om de kerken expliciet op te nemen in kunnen worden opgenomen in toeristische brochures en routes om hun historische en culturele waarde te onderstrepen.
- Het behoud en de bewaking van het erfgoed blijft een cruciale factor in onze visie. Restauratieprojecten worden gekoppeld aan educatieve trajecten over de bouwgeschiedenis, zodat de gemeenschap actief betrokken blijft bij het behoud van het patrimonium. Verder wordt onderzocht of een permanente erfgoedtentoonstelling kan worden ingericht, waardoor bezoekers op een toegankelijke manier inzicht krijgen in de rijke geschiedenis van deze gebouwen.
 - Concreet zijn in het kader van het voldoen aan de restauratiepremies voor de geplande schilderwerken in de kerk van Denderbelle de afwerkingslagen onderzocht en gebeurde er een bouwhistorisch onderzoek. Er zijn ornamenten (uit de jaren 1930) onder de huidige bouwlagen ontdekt. Op bepaalde plaatsen in de kerk zal deze figuratieve muurversiering in de toekomst zichtbaar zijn. Een volledige restauratie van deze ornamenten is geen optie maar met actuele tekenlijnen zal men vorm geven aan het mogelijke oorspronkelijke beeld. Aan dit concrete restauratiedossier zal een educatief luik gekoppeld worden over de geschiedenis van de kerk en het dorp.
 - Verder nakijken en bespreken van de opties van de provinciale subsidielijjn rond onderhoud en onderzoek van archeologisch, bouwkundig en landschappelijk erfgoed en dan specifiek om de in artikel 1.6.2 vermelde verbetering van bewaaramstandigheden. Voor dit onderdeel van de subsidielijjn komen beschermde kerkgebouwen eventueel wel in aanmerking maar het moet dan goed gemotiveerd worden: <https://oost-vlaanderen.be/ontspannen/erfgoedzorg/subsidies/subsidie-voor-onderhoud-en-onderzoek-van-archeologisch--bouwkund.html>

3.3. Dossiers bij Agentschap Onroerend Erfgoed

Financiële vooruitzichten voor de drie kerken samen

De voorziene investeringsuitgaven zijn gekaderd binnen volgende restauratiedossiers:

6732	Lebbeke	Sint-Salvatorkerk Wieze
	Fase 3: interieur	8/12/2014
6901	Lebbeke	Sint-Martinuskerk Denderbelle
	Restauratie 2 schilderijen	11/02/2015
8967	Lebbeke	O.-L.-Vrouwgeboortekerkerk
	Fase 1 a: binnenrestauratie	19/12/2025

Er zijn in 2024 in Wieze scheuren in het koorgewelf vastgesteld waarvoor in 2025 metingen gebeuren.

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	Fase 1 binnenrestauratie O.-L.-Vrouwgeboortekerkerk (vloeren, schrijnwerk, schilderijen,...) onder meer om compartimentering en dus valorisatie van de kerk mogelijk te maken via het splitsen van de punten van instroom van de verwarming	Bedrag of begroot budget (1,075 mio – 302.000 erfgoedpremie, 773.000 gemeentelijk aandeel waarvan reeds 183.000 voorzien in budget 2025)	2025-2028
2026-2030	Binnenrestauratie St Salvator	€ 898.569,5 (incl nevenkosten) € 692.120 erfgoedpremie, gemeentelijk aandeel in 2012 geraamd € 206.449,5€, te herraamen op het ogenblik van vrijmaking erfgoedpremie	2026-2030 Timing afhankelijk van de effectieve toekenning van de goedgekeurde subsidies aan de oude voorwaarden.
2026	Schilderwerken St Martinus (2027: 800 jaar bestaan parochie)	49.000€ gemeentelijke bijdrage	2026

Investeringsstoelage:

2026	2027	2028	2029	2030	2031
200.000	100.000	100.000	100.000	145.000	200.000

Exploitatietoelage:

2026	2027	2028	2029	2030	2031
125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000

Het spreekt vanzelf dat pas definitieve goedkeuring is over de in dit kerkenbeleidsplan voorgestelde investeringsbudgetten als deze nadien effectief binnen de meerjarenplanning goedgekeurd worden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn en meer in het bijzonder om via een gezamenlijke stuurgroep uitvoering te geven aan de objectieven van dit kerkenbeleidsplan. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Gent en door de gemeenteraad. Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Lebbeke, het centraal kerkbestuur van Lebbeke en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Gent op;

De Bisschop van Gent, Lode Van Hecke, verklaart hierbij dat hij heeft kennis genomen van het Kerkenbeleidsplan 2026 – 2031 voor de gemeente Lebbeke en dat hij dit plan goedkeurt.

Gent, 26 maart 2025

vicaris-generaal Joris De Jonghe

in opdracht van mgr. Lode Van Hecke
bisschop van Gent

- door de gemeenteraad van de gemeente Lebbeke op 7 mei 2025

Luc Vermeir
algemeen directeur

Charlotte De Smet
voorzitter